

«Բիրյու Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

**2010թ. դեկտեմբերի 31-ին
ավարտված տարվա համար**

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն.....	3
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն.....	5
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	6
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	7
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն.....	8
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ.....	9

KPMG Armenia cjsc
8th floor, Erebuni Plaza Business Center,
26/1 Vazgen Sargsyan Street
Yerevan 0010, Armenia

Քեյ-Փի-Էն-Ջի Արմենիա ՓԲԸ
ՀՀ, Երևան, 0010
Վ.Սարգսյանի փ. 26/1,
«Էրեբունի Պլազա» Բիզնես-կենտրոն,
8-րդ հարկ

Telephone Գեռայտս + 374 (10) 566 762
Fax Ֆաքս + 374 (10) 566 762
Internet Ինտերնետ www.kpmg.am

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
Տնօրենների խորհրդին

Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ եզրակացություն

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ-ի (այսուհետ՝ «Բանկ») կից ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ առ 31-ը դեկտեմբերի 2010թ., հաշվետու տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները և այլ բացատրական ծանոթագրությունները:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների՝ Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար պատասխանատու է ղեկավարությունը: Այս պատասխանատվությունն ենթադրում է սխալների կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման համար տեղին ներքին վերահսկողության համակարգի մշակում, ներդրում և կիրառում: Այս պատասխանատվությունը ենթադրում է նաև համապատասխան հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ընտրություն և կիրառություն, ինչպես նաև ողջամիտ հաշվապահական գնահատականների օգտագործում:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը

Մեր պատասխանատվությունն է անցկացված աուդիտի արդյունքում արտահայտել կարծիք ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ: Մենք աուդիտն անցկացրեցինք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է, որ մենք հետևենք էթիկայի համապատասխան պահանջներին և աուդիտը պլանավորենք ու իրականացնենք՝ ֆինանսական հաշվետվություններն էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու մասին ողջամիտ երաշխիք ձեռք բերելու նպատակով:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են այնպիսի ընթացակարգերի իրականացում, որոնք թույլ են տալիս ձեռք բերել աուդիտորական ապացույցներ ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների և բացահայտումների վերաբերյալ: Ընտրված ընթացակարգերը կախված են աուդիտորի դատողությունից, ներառյալ խարդախությանը կամ սխալներով պայմանավորված էական խեղաթյուրումների ռիսկի գնահատումը: Այս ռիսկը գնահատելիս աուդիտորը դիտարկում է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ կերպով ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողության համակարգը՝ նպատակ ունենալով մշակել համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր, բայց ոչ կարծիք արտահայտել կազմակերպության ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ: Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման ժամանակ կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համապատասխանության, ղեկավարության կողմից կատարված հաշվապահական գնահատումների նպատակահարմարության, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք գտնում ենք, որ ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավականաչափ են և համապատասխան՝ մեր կարծիքի հիմք հանդիսանալու համար:

«Քեյ-Փի-Էն-Ջի Արմենիա» ՓԲԸ, ՀՀ օրենսդրության համաձայն գրանցված և KPMG Europe LLP-ի կողմից վերահսկվող ընկերություն, շվեյցարական KPMG International Cooperative ("KPMG International") կազմակերպության անդամակցող «Քեյ-Փի-Էն-Ջի» անկախ ֆիրմաների ցանցի անդամ

Եզրակացություն

Մեր կարծիքով, ֆինանսական հաշվետվությունները, բոլոր էական առումներով, ճշմարիտ են ներկայացնում «Բիրյուս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ-ի ֆինանսական վիճակը առ 31-ը դեկտեմբերի 2010թ., ինչպես նաև նրա գործունեության արդյունքներն ու դրամական միջոցների հոսքերը հաշվետու տարվա համար՝ Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն:

Էնդրյու Քոբաչեվ
Տնօրեն

KPMG Armenia CJSC

«Բեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՓԲԸ
23 փետրվարի 2011թ.

Տիգրան Գասպարյան
Աուդիտի բաժնի ղեկավար

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն
 2010թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	Ծնթգ.	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Տոկոսային եկամուտ	4	2,197,036	1,674,237
Տոկոսային ծախս	4	(850,428)	(543,468)
Զուտ տոկոսային եկամուտ		1,346,608	1,130,769
Միջնորդավճարների գծով և եկամուտ	5	69,221	47,363
Միջնորդավճարների գծով ծախս	6	(42,091)	(30,439)
Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ		27,130	16,924
Զուտ օգուտ արտարժույթային գործառնություններից	7	72,193	87,501
Զուտ վնաս վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներից		(204)	-
Այլ գործառնական եկամուտ		33,020	33,764
Գործառնական եկամուտ		1,478,747	1,268,958
Արժեզրկումից կորուստներ	8	(209,713)	(283,875)
Աշխատակազմի գծով ծախսեր	9	(592,093)	(438,969)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	10	(332,499)	(319,574)
Շահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը		344,442	226,540
Շահութահարկի գծով ծախս	11	(97,815)	(56,151)
Տարվա շահույթ		246,627	170,389
Այլ համապարփակ եկամուտ՝ առանց շահութահարկի			
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ			
- Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	11	46,374	1,414
- Շահույթ կամ վնաս փոխանցված իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	11	(8,388)	-
Տարվա այլ համապարփակ եկամուտ՝ առանց շահութահարկի		37,986	1,414
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ		284,613	171,803

5-ից 59-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են Տնօրենների խորհրդի կողմից 2011թ. փետրվարի 23-ին:

 Արարատ Կուկասյան Գործադիր տնօրեն		 Կարապետ Մելքոնյան Գլխավոր հաշվապահ
--	---	---

«Բիրոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն
2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Ծնթգ.	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	12	5,200,846	1,532,320
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ			
- Բանկի կողմից պահվող	13	1,019,755	493,468
- Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված	13	-	298,995
Բանկերին տրված վարկեր և փոխառություններ	14	5,815,609	2,515,163
Հաճախորդներին տրված վարկեր	15	15,862,069	12,048,787
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	16	782,764	616,464
Այլ ակտիվներ	17	101,030	83,722
Ընդամենը ակտիվներ		28,782,073	17,588,919
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	18	7,293,877	586,557
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	19	10,686,996	8,496,388
Այլ ներգրավումներ	20	1,930,470	-
Այլ պարտավորություններ	21	181,249	92,557
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	11	22,271	30,820
Ընդամենը պարտավորություններ		20,114,863	9,206,322
ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Բաժնետիրական կապիտալ	22	8,125,100	8,125,100
Էմիսիսիոն եկամուտ		257,149	257,149
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ		38,617	631
Չբաշխված շահույթ/(Կուտակված վնաս)		246,344	(283)
Ընդամենը սեփական կապիտալ		8,667,210	8,382,597
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		28,782,073	17,588,919

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ծնթգ.	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ		
Ստացված տոկոսներ	2,220,765	1,610,610
Վճարված տոկոսներ	(665,548)	(450,002)
Ստացված միջնորդավճարներ	52,026	36,901
Վճարվա միջնորդավճարներ	(33,159)	(26,453)
Ջուտ մուտքեր արտարժույթով գործառնություններից	87,173	68,026
Վճարված հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի)	(40,748)	(40,319)
Աշխատավարձ և այլ վճարումներ աշխատակիցներին	(522,429)	(422,279)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսերի գծով վճարումներ	(265,695)	(270,158)
Այլ ստացված եկամուտ	80,005	38,267
Գործառնական ակտիվների (աճ)/նվազում		
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	(195,127)	731,476
Բանկերին տրված վարկեր և փոխառություններ	(3,398,270)	1,674,229
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(4,348,230)	(4,719,486)
Այլ ակտիվներ	12,575	75,402
Գործառնական պարտավորությունների աճ/(նվազում)		
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	6,863,767	(1,412,959)
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	-	(1,034,539)
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	2,127,135	4,270,303
Այլ ներգրավումներ	1,909,698	-
Այլ պարտավորություններ	2,484	15,852
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական միջոցների զուտ հոսքեր մինչև շահութահարկի վճարումը	3,886,422	144,871
Վճարված շահութահարկ	(21,675)	(15,251)
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից	3,864,747	129,620
ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՄԲ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների զուտ ձեռքբերումներ	(240,586)	(128,698)
Ներդրումային գործունեությամբ օգտագործված դրամական միջոցների հոսքեր	(240,586)	(128,698)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ	3,624,161	922
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	41,289	725,459
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեսկզբի դրությամբ	1,531,244	804,863
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեվերջի դրությամբ	5,196,694	1,531,244

«Բիրոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
2010թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

հազ. դրամ	Բաժնետիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ/ (Կուտակված վնաս)	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2009թ.	8,125,100	257,149	(783)	(170,672)	8,210,794
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ					
Տարվա շահույթ	-	-	-	170,389	170,389
Այլ համապարփակ եկամուտ					
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն՝ առանց 354 հազար դրամ շահութահարկի	-	-	1,414	-	1,414
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ	-	-	1,414	170,389	171,803
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2009թ.	8,125,100	257,149	631	(283)	8,382,597
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2010թ.	8,125,100	257,149	631	(283)	8,382,597
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ					
Տարվա շահույթ	-	-	-	246,627	246,627
Այլ համապարփակ եկամուտ					
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն՝ առանց 11,594 հազար դրամ շահութահարկի	-	-	46,374	-	46,374
Շահույթ կամ վնաս փոխանցված վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն՝ առանց 2,097 հազար դրամ շահութահարկի	-	-	(8,388)	-	(8,388)
Ընդամենը այլ համապարփակ եկամուտ	-	-	37,986	-	37,986
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ	-	-	37,986	246,627	284,613
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2010թ.	8,125,100	257,149	38,617	246,344	8,667,210

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների քաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

1 Նախապատմություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ-ի («Բանկ») հիմնական գործունեությունն է ավանդների ներգրավումը, հաճախորդների հաշիվների սպասարկումը, վարկերի տրամադրումը, վճարահաշվարկային գործառնությունների իրականացումը, ինչպես նաև արժեթղթերով ու արտարժույթով գործարքների իրականացումը: Բանկի գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից: Բանկն ունի բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիա և Հայաստանի Հանրապետության ավանդների երաշխավորման համակարգի անդամ է:

Բանկն ունի երեք մասնաճյուղ: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան, Ամիրյան փ. 18/3: Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մեծամասնությունը տեղակայված է Հայաստանի Հանրապետությունում:

Տարվա ընթացքում Բանկի աշխատակիցների միջին թիվը կազմում էր 82 (2009թ-ին՝ 81):

(i) Բաժնետերեր

2007թ. օգոստոսին «Բիբլոս Բանկ Էս-Էյ-Էլ»-ը ձեռք բերեց ««ԻԹԲ» Միջազգային Առևտրային Բանկ» ՓԲԸ-ի բաժնետոմսերի 100%-ը և Բանկը վերանվանվեց «Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ-ի:

2008թ. ընթացքում Վերակառուցման և Չարգացման Եվրոպական Բանկը և Նավթ Արտահանող Երկրների Կազմակերպության Միջազգային Չարգացման Հիմնադրամը ձեռք բերեցին «Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ-ի սովորական բաժնետոմսերի համապատասխանաբար 25% և 10%: Ստորև ներկայացված է Բանկի բաժնետերերի ներկայիս կազմը.

«Բիբլոս Բանկ Էս-Էյ-Էլ» – 65%

Վերակառուցման և Չարգացման Եվրոպական Բանկ – 25%

Նավթ Արտահանող Երկրների Կազմակերպության Միջազգային Չարգացման Հիմնադրամ – 10%

Բանկի վերջնական վերահսկող անձն է պրն. Ֆրանսուա Բասիլը:

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Հայաստանում տեղի են ունենում քաղաքական և տնտեսական փոփոխություններ, որոնք ազդեցություն են ունեցել և կշարունակեն ազդեցություն ունենալ այս միջավայրում գործող ձեռնարկությունների գործունեության վրա: Այդ իսկ պատճառով, Հայաստանի գործարար միջավայրում ծավալած գործունեությանը հատուկ են ռիսկեր, որոնք բնորոշ չեն այլ շուկաներին: Ի լրումն, կապիտալի և վարկային շուկաների ճգնաժամը և դրա ազդեցությունը Հայաստանի տնտեսության վրա ավելի են բարձրացրել տնտեսական անորոշության մակարդակը գործարար միջավայրում: Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Բանկի ֆինանսական վիճակի և գործառնությունների վրա գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2 Պատրաստման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների («ՖՀՄՍ») պահանջների համաձայն:

(բ) Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների, որոնք ներկայացված են իրական արժեքով:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Բանկի ֆունկցիոնալ արժույթն է ՀՀ դրամը («դրամ»), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Բանկի գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Դրամը նաև սույն ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: ՀՀ դրամը Հայաստանի Հանրապետության սահմաններից դուրս փոխարկելի արժույթ չէ:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

(դ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ-ի պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունը կատարել է ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացմանը, ինչպես նաև պայմանական պարտավորությունների ու ակտիվների բացահայտմանը վերաբերող մի շարք գնահատումներ և ենթադրություններ: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Մասնավորապես, հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ գնահատման և կարևոր դատողությունների հետ կապված զգալի անորոշությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 15-ում՝ «Հաճախորդներին տրված վարկեր»:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է սույն ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(ա) Արտարժույթով գործարքներ

Արտարժույթով իրականացված գործարքները փոխարկվում են Բանկի համապատասխան ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Դրամային միավորների գծով արտարժույթով իրականացված գործառնություններից առաջացած շահույթը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է ժամանակաշրջանի սկզբում ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, արդյունավետ տոկոսադրույթի ու ժամանակաշրջանի վճարումների ճշգրտումով ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով փոխարկված ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև տարբերությունը: Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք չափվում են իրական արժեքով, վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Վերափոխարկման հետևանքով առաջացած արտարժութային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ վաճառքի համար մատչելի բաժնային գործիքների վերափոխարկման արդյունքում առաջացած կամ դրամական միջոցների հոսքերի հեջավորման պահանջներին համապատասխանող տարբերությունների, որոնք ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամտում: Սկզբնական արժեքով չափվող, արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով:

(բ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ են համարվում կանխիկ թղթադրամները և մետաղադրամները, ՀՀ ԿԲ-ում և այլ բանկերում պահվող սահմանափակումներ չունեցող մնացորդները (նոստրո հաշիվներ): ՀՀ ԿԲ-ում պարտադիր պահուստավորման նպատակով դեպոզիտացված միջոցները համարվում են դրամական միջոցների համարժեք, քանի որ այդ միջոցների ելքագրումը սահմանափակված չէ: Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(գ) Ֆինանսական գործիքներ

(i) Դասակարգում

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքները, իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ, որոնք`

- հիմնականում ձեռք են բերվել կամ առաջացել են մոտ ապագայում վաճառելու կամ հետ գնելու նպատակով,
- կազմում են միասին կառավարվող որոշված ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու մոտ անցյալում տեղի ունեցած փաստացի դեպքերի վերաբերյալ,

- ածանցյալ ֆինանսական գործիք են(բացառությամբ այն ածանցյալ գործիքների, որոնք արդյունավետ հեջավորման գործիքներ են կամ նախատեսված են որպես այդպիսիք), կամ
- սկզբնական ճանաչման պահին Բանկի կողմից նախատեսվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ:

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ստորև ներկայացված պայմաններից մեկի բավարարման դեպքում`

- ակտիվները կամ պարտավորությունները կառավարվում և գնահատվում են իրական արժեքի հիմունքով,
- նախատեսումը վերացնում կամ էականորեն նվազեցնում է հաշվապահական անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանալիս այլ հանգամանքներում, կամ
- ակտիվը կամ պարտավորությունը ներառում է պարունակվող ածանցյալ գործիք, որը էականորեն ձևափոխում է դրամական միջոցների հոսքերը, որոնք այլապես կպահանջվեին պայմանագրի համաձայն:

Չուտ ներհոսք առաջացնող (դրական իրական արժեք) առևտրական նպատակներով պահվող բոլոր ածանցյալ գործիքները, ինչպես նաև ձեռք բերված օպցիոնները, ներկայացվում են որպես ակտիվ: Չուտ արտահոսք առաջացնող (բացասական իրական արժեք) առևտրական նպատակներով պահվող բոլոր ածանցյալ գործիքները, ինչպես նաև տրամադրված օպցիոնները, ներկայացվում են որպես պարտավորություն:

Ֆինանսական գործիքների համապատասխան դասակարգումը ղեկավարությունը որոշում է սկզբնական ճանաչման պահին: Ածանցյալ ֆինանսական գործիքները և որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ նախատեսված գործիքները սկզբնական ճանաչումից հետո չեն վերդասակարգվում շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների դասից: Ֆինանսական ակտիվը, որը համապատասխանում է վարկերի և դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը, կարող է վերադասակարգվել շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների կամ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական գործիքների դասից, եթե կազմակերպությունը մտադիր է և ի վիճակի է պահել այդ գործիքները մոտ ապագայում կամ մինչև մարման ժամկետը: Այլ ֆինանսական գործիքները կարող են վերադասակարգվել շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների դասից միայն հազվագյուտ հանգամանքներում: Հազվագյուտ հանգամանքներն ի հայտ են գալիս եզակի արտասովոր դեպքի արդյունքում, երբ գրեթե անհավանական է, որ այն կրկին տեղի կունենա մոտ ապագայում:

Տրամադրված վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք գնանշված չեն գործող շուկայում, բացառությամբ այն գործիքների`

- որոնց Բանկը մտադիր է անմիջապես կամ կարճ ժամկետում վաճառել,
- որոնց Բանկը սկզբնական ճանաչման պահին նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող,
- որոնց Բանկը սկզբնական ճանաչման պահին նախատեսում է որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ
- որոնց գծով Բանկը չի փոխհատուցի իր բոլոր սկզբնական ներդրումները` վճարումակության անկարողությունից տարբեր այլ պատճառներով:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով և ֆիքսված մարման ժամկետով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք Բանկը մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել մինչև մարման ժամկետի լրանալը, բացառությամբ այն ներդրումների՝

- որոնց սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող,
- որոնք Բանկը նախատեսում է որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ
- որոնք համապատասխանում են տրամադրված վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներն իրենցից ներկայացնում են այնպիսի ֆինանսական ակտիվներ, որոնք նախատեսված են որպես վաճառքի համար մատչելի կամ դասակարգված չեն որպես տրամադրված վարկեր ու դեբիտորական պարտքեր, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ կամ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ:

(ii) Ծանաչում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ Բանկը դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր կերպով գնումները հաշվառվում են վերջնահաշվարկի ամսաթվի դրությամբ:

(iii) Չափում

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում իրական արժեքով: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների խմբում չդասակարգված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների դեպքում իրական արժեքին գումարվում են գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական ակտիվները, ներառյալ ակտիվ համարվող ածանցյալ գործիքները, չափվում են իրական արժեքով՝ առանց նվազեցնելու գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք կարող են առաջանալ վաճառքի կամ այլ օտարման հետ կապված, բացառությամբ՝

- վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, և
- բաժնային գործիքներում ներդրումների, որոնք գործող շուկայում չունեն գնանշված շուկայական գին, որոնց իրական արժեքները հնարավոր չէ արժանահավաստորեն չափել և որոնք չափվում են սկզբնական արժեքով:

Բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով, բացառությամբ այն ֆինանսական պարտավորությունների, որոնք նախատեսված են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող և այն ֆինանսական պարտավորությունների, որոնք առաջանում են, երբ իրական արժեքով ներկայացված ֆինանսական ակտիվի փոխանցումը չի բավարարում սպաճանաչման պահանջները:

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքն իրենից ներկայացնում է այն գումարը, որով ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած սկզբնապես ճանաչված գումարի և մարման պահին գումարի տարբերության կուտակված ամորտիզացիան, որը հաշվարկվել է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած արժեզրկումից կորուստը: Հավելավճարները և զեղչերը, ներառյալ գործարքի հետ կապված սկզբնական ծախսումները, ընդգրկված են համապատասխան գործիքի հաշվեկշռային արժեքում և ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(iv) Իրական արժեքի չափման սկզբունքներ

Իրական արժեք է համարվում այն գումարը, որով ակտիվը կարող է փոխանակվել կամ պարտավորությունը մարվել իրազեկ, պատրաստական կողմերի միջև՝ «անկախ կողմերի միջև գործարքում» չափման ամսաթվի դրությամբ:

Հնարավորության դեպքում Բանկը գործիքի իրական արժեքը չափում է ելնելով գործող շուկայում այդ գործիքի համար գնանշումներից: Շուկան համարվում է գործող, եթե գնանշումները հեշտորեն ու կանոնավոր կերպով հասանելի են և իրենցից ներկայացնում են փաստացի և կանոնավոր կերպով շուկայում տեղի ունեցող «անկախ կողմերի միջև գործարքներ»:

Եթե ֆինանսական գործիքի շուկան գործող շուկա չէ, ապա Բանկը որոշում է իրական արժեքը՝ օգտագործելով գնահատման տեխնիկա: Գնահատման տեխնիկաները ներառում են շուկայում վերջերս կատարված իրազեկ, պատրաստական «անկախ կողմերի միջև գործարքների» օգտագործումը (դրանց առկայության դեպքում), մեկ այլ՝ էականորեն չտարբերվող գործիքի ընթացիկ իրական արժեքին հղումը, զեղչված դրամական հոսքերի վերլուծությունը և օպցիոնների գնահատման մոդելները: Ընտրված գնահատման մեթոդը որպես մուտքային տվյալներ առավելագույնս օգտագործում է շուկայական տվյալները և նվազագույնս հիմնվում է Բանկին յուրահատուկ գնահատականների վրա, ներառում է բոլոր այն գործոնները, որոնք շուկայի մասնակիցները հաշվի կառնեին զինը որոշելիս, և համապատասխանում է ֆինանսական գործիքների գնահատման ընդունված տնտեսագիտական մեթոդաբանությաններին: Գնահատման տեխնիկայի մուտքային տվյալները խելամտորեն ներկայացնում են շուկայի սպասումները և ֆինանսական գործիքին ներհատուկ ռիսկ-հատույց գործոնների չափումները:

Ֆինանսական գործիքի սկզբնական ճանաչման ժամանակ դրա իրական արժեքի լավագույն վկայությունը գործարքի գինն է, այսինքն՝ տրված կամ ստացված հատուցման իրական արժեքը, բացառությամբ եթե այդ գործիքի իրական արժեքի մասին վկայությունը ստացվում է նույն գործիքի գծով (այսինքն՝ առանց վերափոխման կամ «վերափաթեթավորման») այլ դիտարկելի ընթացիկ շուկայական գործարքների հետ համեմատության միջոցով, կամ գնահատման մի մոդելի հիման վրա, որի փոփոխականները ներառում են տվյալներ միայն դիտարկելի շուկաներից: Եթե գործարքի գինը տրամադրում է իրական արժեքի լավագույն վկայությունը սկզբնական ճանաչման ժամանակ, ապա ֆինանսական գործիքը սկզբնապես չափվում է գործարքի գնով, և այս գնի ու գնահատման մոդելի կիրառման արդյունքում սկզբնապես ձեռքբերված արժեքի տարբերությունը հետագայում ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում համապատասխան հիմունքով՝ գործիքի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, սակայն ոչ ուշ, քան գնահատման ամբողջական հիմնավորումը դիտարկելի շուկայական տվյալներով կամ գործարքի ավարտը:

Ակտիվները և երկար դիրքերը չափվում են առքի գնով, պարտավորությունները և կարճ դիրքերը չափվում են վաճառքի գնով: Երբ Բանկն ունի միմյանց չեզոքացնող ռիսկերով դիրքեր, այն միջին շուկայական գներն օգտագործում է որպես հիմք՝ չեզոքացնող ռիսկային դիրքերը չափելու համար, և առքի կամ վաճառքի գնի գծով ճշգրտումը համապատասխանաբար կիրառում է միայն գուտ բաց դիրքի նկատմամբ: Իրական արժեքն արտացոլում է գործիքի վարկային ռիսկը և ներառում են ճշգրտումներ Բանկի ու գործարքի կողմի վարկային ռիսկը հաշվի առնելու համար՝ անհրաժեշտության դեպքում: Մոդելների օգտագործման արդյունքում ստացված իրական արժեքի գնահատականները ճշգրտվում են ցանկացած այլ գործոնների հետ կապված՝ այդ թվում իրացվելիության ռիսկի կամ մոդելի անորոշության հետ կապված, այնքանով, որքանով Բանկը գտնում է, որ երրորդ անձ հանդիսացող շուկայի մասնակիցը կարող է դրանք հաշվի առնել գործարքի գինը որոշելիս:

(v) Հետագա չափման հետևանքով առաջացած շահույթ և վնաս

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից առաջացած շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է հետևյալ կերպ.

- շահույթում կամ վնասում ճանաչվում է այն ֆինանսական գործիքի գծով շահույթը կամ վնասը, որը դասակարգված է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է սեփական կապիտալում՝ որպես այլ համապարփակ եկամուտ (բացառությամբ արժեզրկումից կորուստների և վաճառքի համար մատչելի պարտքային ֆինանսական գործիքների գծով փոխարժեքային տարբերություններից առաջացած շահույթի և վնասի), մինչև որ նշված ակտիվն ապաճանաչվում է և այդ պահին կուտակված շահույթը կամ վնասը, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում, ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվի գծով տոկոսները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ վատակվելու ժամանակ և հաշվարկվում են կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, երբ ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունն ապաճանաչվում է կամ արժեզրկվում է, ինչպես նաև ամորտիզացիայի հաշվարկի ընթացքում:

(vi) Ապաճանաչում

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Բանկը ոչ պահպանում, ոչ էլ փոխանցում է սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը: Ապաճանաչման պայմանները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվի գծով տոկոսները, որոնք առաջացել կամ պահպանվել են Բանկի կողմից ճանաչվում են որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

Բանկը կատարում գործարքներ է, որոնցով փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու հատույցները կամ դրանց մի մասը: Եթե ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր կամ ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները պահպանվում են, ապա փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում:

Գործարքներում, որոնցում Բանկը ոչ փոխանցում է, ոչ էլ պահպանում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, այն ապաճանաչում է ակտիվը, եթե կորցնում է դրա նկատմամբ վերահսկողությունը:

Փոխանցումների այն գործարքներում, որոնցում Բանկը պահպանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, Բանկը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ, որն այն չափն է, որով նա ենթարկված է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Բանկը դուրս է գրում անհավաքագրելի համարվող ակտիվները:

(vii) Հետզնման և հակադարձ հետզնման պայմանագրեր

Վաճառքի և հետզնման պայմանագրերով («ռեյո») վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարքներ, որի դեպքում արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ պայմանագրային կողմի պարտավորությունը ներառվում է ռեյո գործարքների գծով կրեդիտորական պարտքերի կազմում «Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ» կամ «Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ կամ ավանդներ» հոդվածներում՝ ըստ կիրառելիության: Վաճառքի և հետզնման գների տարբերությունը դիտվում է որպես տոկոսային ծախս և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում ռեյո պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Վերավաճառքի նպատակով հակադարձ հետզնման պայմանագրերով («հակադարձ ռեյո») ձեռք բերված արժեթղթերը գրանցվում են որպես հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքեր «Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ» կամ «Հաճախորդներին տրված վարկեր» հոդվածներում՝ ըստ կիրառելիության: Ձեռքբերման և վերավաճառքի գների տարբերությունը դիտվում է որպես տոկոսային եկամուտ և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում ռեյո պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հետադարձ վաճառք նախատեսող պայմանագրի շրջանակներում գնված ակտիվները վաճառվում են երրորդ անձանց, ապա արժեթղթերը վերադարձնելու պարտավորությունն արտացոլվում է որպես առևտրական նպատակներով պահվող պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

(viii) Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվելով զուտ գումարով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, ինչպես նաև հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն:

(դ) Հիմնական միջոցներ

(i) Սեփական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

(ii) Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռքբերման պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Հոդատարածքի գծով մաշվածություն չի հաշվարկվում: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

– շենքեր	50 տարի
– համակարգիչներ և համակարգչային սարքավորումներ	1-5 տարի
– գույք	5-10 տարի
– փոխադրամիջոցներ	5 տարի

Վարձակալված հիմնական միջոցների համար կատարած բարելավումների գծով մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետից և վարձակալության գործողության ժամկետից նվազագույնի ընթացքում:

(ե) Ոչ նյութական ակտիվներ

Բանկի կողմից ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Համակարգչային ծրագրերի լիցենզիաների ձեռքբերման ծախսերը կապիտալացվում են որպես առանձին ծրագրի ձեռքբերման և ներդրման ծախսեր:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետը կազմում է 1-ից 10 տարի:

(զ) Արժեզրկում

(i) Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները հիմնականում ներառում են վարկերը և այլ դեբիտորական պարտքերը («վարկեր և դեբիտորական պարտքեր»): Բանկը վերանայում է իր վարկերը և դեբիտորական պարտքերը՝ արժեզրկումը կանոնավոր հիմունքով գնահատելու նպատակով: Վարկը կամ դեբիտորական պարտքը արժեզրկվում է, և արժեզրկումից կորուստներ ճանաչվում են այն և միայն այն դեպքում, երբ առկա է անկողմնակալ վկայություն սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ ավելի դեպքերի արդյունք հանդիսացող արժեզրկման մասին, և այդ դեպքը (կամ դեպքերը) ազդեցություն ունի վարկի գծով դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերի վրա, որոնք հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման անկողմնակալ վկայությունը կարող է ներառել պարտավորությունների չկատարումը կամ վճարումների հետաձգումը վարկառուի կողմից, վարկային պայմանագրի պայմանների խախտումները վարկառուի կողմից, վարկի կամ փոխառության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Բանկն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի, վարկառուի կամ թողարկողի սնանկացման հայտանիշները, արժեթղթի համար գործող շուկայի վերացումը, գրավի արժեքի նվազումը կամ ակտիվների խմբին վերաբերող այլ դիտարկելի տվյալները, ինչպիսիք են խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների վճարունակության վատթարացումը, կամ տվյալ խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների կողմից պարտականությունների չկատարման հետ փոխկապակցված տնտեսական պայմանների փոփոխությունը:

Բանկը նախ գնահատում է, թե արդյոք գոյություն ունի արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն այն առանձին վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի գծով, որոնք առանձին վերցված նշանակալի են, և ապա առանձին կամ հավաքական հիմունքով՝ այն վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի գծով, որոնք առանձին վերցված նշանակալի չեն: Եթե Բանկը որոշում է, որ առանձին գնահատված վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով՝ լինի այն նշանակալի կամ ոչ նշանակալի, արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն չկա, ապա այն ներառում է այդ վարկը պարտքային ռիսկի համանման բնութագրերով վարկերի և դեբիտորական պարտքերի խմբում և դրանք հավաքական հիմունքով գնահատում արժեզրկման տեսանկյունից: Այն վարկերը և դեբիտորական պարտքերը, որոնք առանձին են գնահատվում արժեզրկման տեսանկյունից, և որոնց գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում կամ շարունակվում է ճանաչվել, չեն ներառվում արժեզրկման հավաքական հիմունքով գնահատման մեջ:

Եթե առկա է վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով արժեզրկումից կորստի անկողմնակալ վկայություն, ապա կորստի գումարը չափվում է որպես վարկի կամ դեբիտորական պարտքի հաշվեկշռային արժեքի և այդ վարկի կամ դեբիտորական պարտքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի, ներառյալ երաշխիքների գծով ստացվելիք գումարների և գրավի ներկա արժեքի միջև տարբերությունը: Պայմանագրով նախատեսված դրամական միջոցների հոսքերը և նախկին փորձի վրա հիմնված վնասները, որոնց գծով ներկա տնտեսական պայմաններն արտացոլող առկա տեղեկատվության հիման վրա կատարվել են ճշգրտումներ, հանդիսանում են դրամական միջոցների ակնկալվող հոսքերի գնահատման հիմք:

Որոշ դեպքերում դիտարկելի տվյալները, որոնք պահանջվում են՝ վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով՝ արժեզրկումից կորստի չափը գնահատելու համար, կարող են լինել սահմանափակ կամ այլևս ոչ ամբողջությամբ առնչվող տվյալ հանգամանքներին: Դա կարող է տեղի ունենալ, երբ փոխառուն ֆինանսական դժվարությունների մեջ է, և համանման փոխառուների վերաբերյալ քիչ պատմական տվյալներ կան: Այդպիսի դեպքերում, ցանկացած արժեզրկումից կորստի չափը գնահատելու համար Բանկն օգտագործում է փորձի վրա հիմնված իր դատողությունը:

Վարկերի և դեբիտորական պարտքերի գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում են այնքանով, որքանով փոխհատուցվող գումարի հետագա աճը կարելի է անկողմնակալորեն կապել արժեզրկումից կորստի ճանաչումից հետո տեղի ունեցած իրադարձությանը:

Այն դեպքերում, երբ վարկի հավաքագրումը հնարավոր չէ, վարկը դուրս է գրվում ի հաշիվ արժեզրկման գծով ձևավորված համապատասխան պահուստի: Բանկը վարկի մնացորդը (և արժեզրկման գծով ձևավորված ցանկացած պահուստները) դուրս է գրում, երբ դեկավարությունը որոշում է, որ վարկն ենթակա չէ հավաքագրման և ձեռնարկվել են վարկի վերադարձի հետ կապված բոլոր անհրաժեշտ քայլերը:

(ii) Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները ներառում են վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներում ընդգրկված չգնանշված բաժնային գործիքները, որոնք չեն հաշվառվում իրական արժեքով, քանի որ այն հնարավոր չէ արժանահավատորեն գնահատել: Եթե առկա է այդ ներդրումների գծով արժեգրկումից կորստի անկողմնակալ վկայություն, ապա կորստի գումարը չափվում է որպես ներդրման հաշվեկշռային արժեքի և համանման ֆինանսական ակտիվների ներկա շուկայական հատույցադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքի միջև տարբերությունը:

Այս ներդրումների գծով արժեգրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և ենթակա չեն հակադարձման:

(iii) Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվների գծով արժեգրկումից կորուստները ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամտում ճանաչված կուտակված վնասը փոխանցելով շահույթի կամ վնասի կազմ՝ որպես վերադասակարգման ճշգրտում: Կուտակված վնասը, որը այլ համապարփակ եկամտից վերադասակարգվում է շահույթի կամ վնասի կազմ, հանդիսանում է ձեռքբերման արժեքի՝ հանած մայր գումարի մարումները ու մաշվածությունը, և ընթացիկ իրական արժեքի՝ հանած նախկինում շահույթի կամ վնասի կազմում ճանաչված արժեգրկումից կորուստները, միջև տարբերությունը: Ժամանակի արժեքին վերագրելի արժեգրկման գծով պահուստի փոփոխություններն արտացոլվում են որպես տոկոսային եկամտի բաղադրիչ:

Վաճառքի համար մատչելի բաժնային արժեթղթում կատարած ներդրման իրական արժեքի էական կամ երկարատև նվազումը դրա սկզբնական արժեքից հանդիսանում է արժեգրկման անկողմնակալ վկայություն:

Եթե հետագա ժամանակաշրջանում արժեգրկված վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթի իրական արժեքն աճում է, և այդ աճը հնարավոր է անկողմնակալորեն կապել շահույթի կամ վնասի կազմում արժեգրկումից կորստի ճանաչումից հետո տեղի ունեցած իրադարձությանը, ապա արժեգրկումից կորուստը հակադարձվում է, իսկ հակադարձված գումարը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Այնուհանդերձ, արժեգրկված վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթի իրական արժեքի ցանկացած հետագա վերականգնումը ճանաչվում է այլ համապարփակ եկամտում:

(iv) Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեգրկման հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից (հանած վաճառքի ծախսերը) և օգտագործման արժեքից առավելագույնը: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերը զեղչվում են իրենց ներկա արժեքով՝ օգտագործելով մինչև հարկումը զեղչման այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և ակտիվին բնորոշ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքից մեծապես անկախ և դրամական միջոցների ներհոսք չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեգրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե փոխվել են փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար օգտագործվող գնահատումները: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլինի՝ առանց համապատասխան մաշվածության և ամորտիզացիայի, եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

(զ) Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Բանկը որպես անցյալ դեպքերի արդյունք ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են զեղչելով ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ օգտագործելով զեղչման մինչև հարկումը գործող այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և, անհրաժեշտության դեպքում՝ պարտավորությանը բնորոշ ռիսկերը:

Վերակազմավորման գծով պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկը հաստատում է վերակազմավորման մանրամասն պաշտոնական պլանը և երբ սկսվում է վերակազմավորումը կամ դրա մասին հայտարարվում է հանրությանը: Ապագա գործառնական ծախսերի գծով պահուստ չի ձևավորվում:

(է) Փոխառությունների գծով պարտավորվածություններ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկը հանձն է առնում փոխառությունների գծով պարտավորվածություններ, որոնք ներառում են չօգտագործված վարկային պարտավորվածությունները, ակրեդիտիվները և երաշխիքները:

Ֆինանսական երաշխիքներն իրենցից ներկայացնում են պայմանագրեր, որոնք պարտավորեցնում են Բանկին կատարել որոշակի վճարումներ, որոնք կփոխհատուցեն երաշխիքի սեփականատիրոջ այն վնասները, որոնք նա կկրեր, եթե առանձին պարտատերն ի վիճակի չլիներ կատարել վճարումները պարտքային գործիքի պայմաններով նախատեսված ժամկետներում:

Ֆինանսական երաշխիքի գծով պարտավորությունն ի սկզբանե ճանաչվում է իրական արժեքով, հաշվի չառնելով գործարքի հետ կապված ծախսումները, և հետագայում չափվում է երկու մեծություններից առավելագույնով՝ ի սկզբանե ճանաչված գումարը՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան կամ երաշխիքի գծով կորուստների պահուստը: Ֆինանսական երաշխիքների գծով կորուստների պահուստը և փոխառությունների գծով այլ պարտավորվածությունները ճանաչվում են, երբ գոյություն ունի վնաս կրելու հավանականություն և այդ վնասը հնարավոր է արժանահավատորեն չափել:

Ֆինանսական երաշխիքի գծով պարտավորությունները և փոխառությունների գծով այլ պարտավորվածությունների գծով պահուստները ներառվում են այլ պարտավորությունների կազմում:

Փոխառությունների գծով պարտավորվածությունները չեն ճանաչվում, բացառությամբ հետևյալ պարտավորվածությունների.

- փոխառությունների գծով պարտավորվածություններ, որոնք Բանկը նախատեսում է որպես ֆինանսական պարտավորություններ իրական արժեքով չափվող՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով
- եթե Բանկն ունի իր փոխառությունների գծով պարտավորվածություններից առաջացող ակտիվների՝ դրանց առաջացումից կարճ ժամանակ անց վաճառելու նախկին պրակտիկա, ապա նույն դասում գտնվող բոլոր փոխառությունների գծով պարտավորվածությունները դիտվում են որպես ածանցյալ գործիքներ
- փոխառությունների գծով պարտավորվածություններ, որոնք կարող են մարվել զուտ հիմունքով՝ դրամական միջոցներով կամ մեկ այլ ֆինանսական գործիք մատակարարելով կամ թողարկելով
- շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով փոխառություն տրամադրելու պարտավորվածություններ:

(ը) Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերին ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսերը և բաժնետոմսերի օպցիոնները ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում՝ առանց հարկային հետևանքների:

(i) Էմիսիոն եկամուտ

Թողարկված բաժնետոմսերի անվանական արժեքից ավել վճարվող ցանկացած գումար ճանաչվում է որպես էմիսիոն եկամուտ:

(ii) Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Բանկի կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով:

Սովորական բաժնետոմսերի շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում այն ժամանակահատվածում, երբ հայտարարվում են:

(թ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ եկամտի միավորներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ իրականացված գործառնություններին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ եկամտում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա շահութահարկի գծով ակնկալվող վճարման ենթակա հարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են օգտագործելով հաշվեկշռային պարտավորության մեթոդը՝ հիմնվելով ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների ու հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների ժամանակավոր տարբերությունների վրա: Հետաձգված հարկի գումարը հիմնված է ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքի իրացման կամ մարման ակնկալվող մեթոդի վրա՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկը չի ճանաչվում հետևյալն ժամանակավոր տարբերությունների համար՝ հարկային նպատակներով չնվազեցվող գույքի, ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչում, որը ազդեցություն չունի հաշվապահական կամ հարկվող շահույթի վրա, ինչպես նաև այն դուստր ընկերություններում կատարած ներդրումներին վերաբերող ժամանակավոր տարբերություններ, որտեղ մայր ընկերությունն ի վիճակի է վերահսկել ժամանակավոր տարբերության հակադարձումը և հավանական է, որ ժամանակավոր տարբերությունը չի հակադարձվի մոտ ապագայում: Հետաձգված հարկի գումարը չափվում է՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվը ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները, չօգտագործված հարկային վնասները և արտոնությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները նվազեցվում են այնքանով, որքանով հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի:

(թ) Եկամտի և ծախսի ճանաչում

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով հաշվեգրված գեղչերը և հավելավճարները ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներից ստացված գուտ եկամտում:

Վարկերի տրամադրման, սպասարկման և այլ վճարները, որոնք գործարքի հետ կապված ծախսերի հետ միասին դիտարկվում են որպես վարկի ընդհանուր շահութաբերության անբաժան մաս, հետաձգվում են և ամորտիզացվում են տոկոսային եկամտի կազմում ֆինանսական գործիքի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Այլ վճարները, միջնորդավճարների գծով եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ համապատասխան ծառայությունը տրամադրելիս:

Շահաբաժինների տեսքով եկամուտը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ շահաբաժնի հայտարարման օրը:

(Ժ) Դեռևս չընդունված նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ, ստանդարտների փոփոխություններ և մեկնաբանություններ չէին գործում 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և չեն կիրառվել սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս: Այդ ստանդարտներից և փոփոխություններից ստորև ներկայացվածները հնարավոր է, որ ազդեցություն կունենան Բանկի ֆինանսական վիճակի և գործունեության վրա: Բանկը մտադիր է ընդունել այդ ստանդարտները և դրանց փոփոխությունները, երբ վերջիններս մտնեն ուժի մեջ: Բանկը դեռևս չի վերլուծել այս նոր ստանդարտների և փոփոխությունների հնարավոր ազդեցությունն իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- ՖՀՄՍ 9 «*Ֆինանսական գործիքներ*» ստանդարտը կգործի 2013թ. հունվարի 1-ից և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Նոր ստանդարտը կիրառարակվի մի քանի փուլերով, և ենթադրվում է, որ կփոխարինի ՀՀՄՍ 39 «*Ֆինանսական գործիքներ. Ճանաչում և չափում*» ստանդարտը ծրագրի ավարտից հետո՝ մինչև 2010թ. վերջը: ՖՀՄՍ 9-ի հրապարակման առաջին փուլը, որը վերաբերում է ֆինանսական ակտիվների ճանաչմանը և չափմանը, ավարտվեց 2009թ. նոյեմբերին: Բանկն ընդունում է, որ նոր ստանդարտը նախատեսում է բազմաթիվ փոփոխություններ ֆինանսական գործիքների հաշվառման համար և հավանական է, որ էական ազդեցություն կունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: Այս փոփոխությունների ազդեցությունը կվերլուծվի ստանդարտի հաջորդ փուլերի հրապարակմանը զուգընթաց:
- «*2010թ. ՖՀՄՍ-ների կատարելագործումները*», որոնք ընդունվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից ՖՀՄՍ-ների կատարելագործման ծրագրի երրորդ տարեկան ժողովի ընթացքում, դիտարկվում են յուրաքանչյուր ստանդարտի հիմունքով առանձին: Յուրաքանչյուր փոփոխության ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվն առանձին ներառված է համապատասխան ստանդարտում:

4 Չուտ տոկոսային եկամուտ

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Տոկոսային եկամուտ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1,987,645	1,277,034
Բանկերին տրված վարկեր և փոխառություններ	105,616	245,585
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	76,689	106,559
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	21,314	44,566
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	5,772	493
	2,197,036	1,674,237
Տոկոսային ծախս		
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	512,272	348,871
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	325,536	190,025
Այլ ներգրավումներ	12,211	-
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	409	4,572
	850,428	543,468
Չուտ տոկոսային եկամուտ	1,346,608	1,130,769

5 Միջնորդավճարների գծով եկամուտ

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Դրամական փոխանցումներ	22,879	14,483
Երաշխիքների և վարկային նամակների թողարկում	17,234	10,443
Պլաստիկ քարտերի սպասարկման ծառայություններ	13,630	7,074
Կանխիկի մուտքագրման և ելքագրման գործառնություններ	9,267	10,932
Այլ	6,211	4,431
	69,221	47,363

6 Միջնորդավճարների գծով ծախս

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Պլաստիկ քարտերի սպասարկման ծառայություններ	24,852	18,040
Երաշխիքների և ակրեդիտիվների թողարկում	8,932	3,986
Դրամային փոխանցումներ	3,611	4,127
Այլ	4,696	4,286
	42,091	30,439

7 Չուտ օգուտ արտարժույթային գործառնություններից

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Օգուտ սիոթ գործարքներից	87,173	68,026
(Վնաս)/օգուտ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից	(14,980)	19,475
	72,193	87,501

8 Արժեզկումից կորուստներ

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Հաճախորդներին տրված վարկեր	209,773	279,225
Այլ ակտիվներ	(60)	4,650
	209,713	283,875

9 Աշխատակազմի գծով ծախսեր

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Աշխատակիցների փոխհատուցումներ	561,638	411,003
Աշխատավարձին վերաբերող հարկեր	30,455	27,966
	592,093	438,969

10 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	59,486	63,384
Գովազդ և շուկայավարում	41,265	32,101
Կապի և տեղեկատվական ծառայություններ	27,976	35,011
Հաշվապահական ծրագրի սպասարկում	22,850	19,574
Ապահովագրություն	22,727	27,182
Վերանորոգման և պահպանման ծախսեր	22,647	16,368
Մասնագիտական ծառայություններ	22,048	25,168
Անվտանգության ծառայություն	19,044	18,735
Գործառնական վարձակալության գծով ծախս	15,600	15,017
Ավտոմեքենաների սպասարկման ծախսեր	14,717	13,422
Գործուղման ծախսեր	14,471	6,021
Գրասենյակային ծախսեր	13,654	14,247
Այլ	36,014	33,344
	332,499	319,574

11 Շահութահարկի գծով ծախս

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս		
Ընթացիկ տարի	(115,861)	-
Հետաձգված հարկի գծով արտոնություն/ (ծախս)		
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	18,046	(56,151)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	(97,815)	(56,151)

2010թ-ին ընթացիկ և հետաձգված հարկերի գծով կիրառելի հարկային դրույքը կազմում է 20% (2009թ-ին՝ 20%):

Արդյունավետ հարկային դրույքի համադրում

	2010թ. հազ. դրամ	%	2009թ. հազ. դրամ	%
Շահույթ մինչև հարկումը	344,442		226,540	
Շահութահարկ՝ կիրառելի հարկային դրույքով	(68,888)	(20%)	(45,308)	(20%)
Զնվազեցվող ծախսեր	(28,927)	(8%)	(10,843)	(5%)
	(97,815)	(28%)	(56,151)	(25%)

(ա) Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են գուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ 2010թ. և 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Համաձայն գործող օրենսդրության այս նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գործողության ժամկետը սահմանափակ չէ:

Ստորև ներկայացված է ժամանակավոր տարբերությունների շարժը 2010թ. և 2009թ. ընթացքում:

հազ. դրամ	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2010թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ եկամտում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2010թ.
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(55,839)	47,164	-	(8,675)
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	(493)	38	(9,497)	(9,952)
Բանկերին տրված վարկեր և փոխառություններ	(5,003)	(10,062)	-	(15,065)
Հիմնական միջոցներ	1,807	314	-	2,121
Այլ ակտիվներ	(124)	(110)	-	(234)
Այլ պարտավորություններ	5,102	4,432	-	9,534
Հաջորդ տարիներ փոխանցված հարկային վնաս	23,730	(23,730)	-	-
	(30,820)	18,046	(9,497)	(22,271)

«Բիրյու Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 2010թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

հազ. դրամ	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2009թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ եկամտում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2009թ.
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(11,474)	(44,365)	-	(55,839)
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	196	(335)	(354)	(493)
Բանկերին տրված վարկեր և փոխառություններ	(6,834)	1,831	-	(5,003)
Հիմնական միջոցներ	516	1,291	-	1,807
Այլ ակտիվներ	(117)	(7)	-	(124)
Այլ պարտավորություններ	6,240	(1,138)	-	5,102
Հաջորդ տարիներ փոխանցված հարկային վնաս	37,158	(13,428)	-	23,730
	25,685	(56,151)	(354)	(30,820)

(բ) Այլ համապարփակ եկամտում ճանաչված շահութահարկ

Ստորև ներկայացված են այլ համապարփակ եկամտի տարրերին վերաբերող հարկային հետևանքները դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

հազ. դրամ	2010թ.			2009թ.		
	Գումարը մինչև հարկումը	Հարկի զծով ծախս	Գումարը հարկումից հետո	Գումարը մինչև հարկումը	Հարկի զծու ծախս	Գումարը հարկումից հետո
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	57,968	(11,594)	46,374	1,768	(354)	1,414
Շահույթ կամ վնաս փոխանցված վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	(10,485)	2,097	(8,388)	-	-	-
Այլ համապարփակ եկամուտ	47,483	(9,497)	37,986	1,768	(354)	1,414

12 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Կանխիկ	299,091	270,371
Նոստրո հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	3,020,360	1,074,035
Նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում		
- ՏՀԶԿ կազմի մեջ մտնող բանկեր	147,149	16,272
- Այլ օտարերկրյա բանկեր	89,590	169,383
- 10 խոշորագույն հայկական բանկեր	1,639,954	1,183
- Փոքր և միջին չափի հայկական բանկեր	550	-
Ընդամենը նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում	1,877,243	186,838
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ, ինչպես ներկայացված է դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում	5,196,694	1,531,244
Հաշվեգրված տոկոսներ	4,152	1,076
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5,200,846	1,532,320

Նոստրո հաշիվներն իրենցից ներկայացնում են վճարահաշվարկային գործունեությանը վերաբերող ՀՀ ԿԲ-ում պահվող մնացորդներ, որոնք կարող էին ելքագրվել տարեվերջին:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները արժեգրված կամ ժամկետանց չեն:

2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի պայմանագրային կողմ մեկ բանկ կամ կապակցված բանկերի խումբ (2009թ-ին՝ զրո), որոնց մնացորդները գերազանցում էին Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր արժեքը կազմում է 937,042 հազար դրամ:

13 Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Բանկի կողմից պահվող		
Պարտքային և ֆիքսված եկամտով այլ գործիքներ		
ՀՀ կառավարության արժեթղթեր	1,006,595	480,308
	1,006,595	480,308
Ներդրումներ սեփական կապիտալում		
Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	13,160	13,160
	13,160	13,160
	1,019,755	493,468
Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված		
Պարտքային և ֆիքսված եկամտով այլ գործիքներ		
ՀՀ կառավարության արժեթղթեր	-	298,995
	-	298,995

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվների կազմում ներառված են հետևյալ չզննանշված բաժնային արժեթղթերը.

Անվանումը	Գրանցման երկիրը	Հիմնական գործունեությունը	Վերահսկվող %		2010թ.	2009թ.
			2010թ.	2009թ.	հազ. դրամ	հազ. դրամ
ArCa	Հայաստանի Հանրապետություն	Վճարային համակարգ	2%	2%	12,143	12,143
SWIFT	Բելգիա	Գրամային փոխանցումներ	0%	0%	1,017	1,017
					13,160	13,160

Որոշելի իրական արժեք չունեցող ներդրումներ

Սկզբնական արժեքով ներկայացված վաճառքի համար մատչելի բաժնային ներդրումները ներառում են չզննանշված բաժնային արժեթղթերը դրամային փոխանցումների ոլորտում: Այս ներդրումների համար գործող շուկա գոյություն չունի, և վերջերս տեղի չեն ունեցել այնպիսի գործարքներ, որոնք կարող էին վկայություն տրամադրել դրանց ընթացիկ իրական արժեքի մասին: Ի լրումն, զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի մեթոդի կիրառման արդյունքում ձևավորվում են մի շարք իրական արժեքներ, ինչը պայմանավորված է այս ոլորտում դրամական միջոցների ապագա հոսքերի առկայության հետ կապված անորոշությամբ:

14 Բանկերին տրված վարկեր և փոխառություններ

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
ՀՀ ԿԲ-ում պլատիկ քարտերով գործառնությունների համար դեպոզիտային միջոց	124,155	121,676
Վարկեր և ավանդներ		
10 խոշորագույն հայկական բանկեր	3,444,075	2,346,293
Փոքր և միջին չափի հայկական բանկեր	2,198,498	-
ՏՀԶԿ կազմի մեջ մտնող բանկեր	48,881	47,194
Ընդամենը վարկեր և ավանդներ	5,691,454	2,393,487
Ընդամենը բանկերին տրված վարկեր և փոխառություններ	5,815,609	2,515,163

ՏՀԶԿ-ի կազմի մեջ մտնող բանկերի վարկերի ու ավանդների կազմում ներառված է 48,881 հազար դրամ գումարը (31 դեկտեմբերի 2009թ.՝ 47,194 հազար դրամ), որն իրենից ներկայացնում է Europay International անդամակցության դիմաց ստեղծված ավանդը HSBC Bank Plc-ում:

(ա) Բանկերին տրված վարկերի և փոխառությունների կենտրոնացում

2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի պայմանագրային կողմ չորս բանկ կամ կապակցված բանկերի խմբեր (2009թ-ին՝ մեկ բանկ), որոնց մնացորդները գերազանցում էին Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր արժեքը կազմում է 4,942,400 հազար դրամ (2009թ-ին՝ 2,346,293 հազար դրամ):

15 Հաճախորդներին տրված վարկեր

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր		
Վարկեր խոշոր ընկերություններին	12,294,119	9,110,747
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	44,105	12,859
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	12,338,224	9,123,606
Անհատներին տրված վարկեր		
Հիփոթեքային վարկեր	2,023,361	1,684,028
Անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր	944,297	635,854
Ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր	773,338	714,561
Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր	223,479	226,206
Վարկային քարտեր	147,600	48,684
Այլ	1,184	1,651
Ընդամենը անհատներին տրված վարկեր	4,113,259	3,310,984
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	16,451,483	12,434,590
Արժեզրկման գծով պահուստ	(589,414)	(385,803)
Հաճախորդներին տրված գուտ վարկեր	15,862,069	12,048,787

Ստորև ներկայացված է արժեզրկման գծով պահուստի շարժը ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի դասերի 2010թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում:

	Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր հազ. դրամ	Անհատներին տրված վարկեր հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Մնացորդը տարեսկզբին	340,870	44,933	385,803
Զուտ ծախս	190,325	19,448	209,773
Դուրսգրումներ	(4,663)	(1,499)	(6,162)
Մնացորդը տարեվերջին	526,532	62,882	589,414

Ստորև ներկայացված է արժեզրկման գծով պահուստի շարժը ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի դասերի 2009թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում:

	Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր հազ. դրամ	Անհատներին տրված վարկեր հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Մնացորդը տարեսկզբին	70,597	43,867	114,464
Զուտ ծախս	270,273	8,952	279,225
Դուրսգրումներ	-	(7,886)	(7,886)
Մնացորդը տարեվերջին	340,870	44,933	385,803

2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արժեզրկված վարկերի գծով հաշվեգրված տոկոսները կազմում են 4,634 հազար դրամ (31 դեկտեմբերի 2009թ.՝ 6,656 հազար դրամ):

(ա) Հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի որակական ցուցանիշներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի որակական ցուցանիշների վերաբերյալ 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Համախառն վարկեր հազ. դրամ	Արժեզրկման պահուստ հազ. դրամ	Զուտ վարկեր հազ. դրամ	Համախառն վարկերի արժեզրկում %
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	11,333,611	(56,668)	11,276,943	0.5%
Արժեզրկված վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	538,235	(161,471)	376,764	30.0%
- մինչև 90 օր ժամկետանց	13,266	(1,327)	11,939	10.0%
- 90 օրից ավել, բայց 1 տարուց պակաս ժամկետանց	55,078	(27,539)	27,539	50.0%
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	353,929	(277,518)	76,411	78.4%
Ընդամենը արժեզրկված վարկեր	960,508	(467,855)	492,653	48.7%
Ընդամենը վարկեր խոշոր ընկերություններին	12,294,119	(524,523)	11,769,596	4.3%
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	41,855	(209)	41,646	0.5%
Արժեզրկված վարկեր				
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	2,250	(1,800)	450	80.0%
Ընդամենը արժեզրկված վարկեր	2,250	(1,800)	450	80.0%
Ընդամենը վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	44,105	(2,009)	42,096	4.6%
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	12,338,224	(526,532)	11,811,692	4.27%
Անհատներին տրված վարկեր				
Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	1,992,814	(19,928)	1,972,886	1.0%
- 180-360 օր ժամկետանց	21,047	(4,209)	16,838	20.0%
- ավելի քան 360 օր ժամկետանց	9,500	(1,900)	7,600	20.0%
Ընդամենը հիփոթեքային վարկեր	2,023,361	(26,037)	1,997,324	1.3%
Անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	943,696	(9,437)	934,259	1.0%
- ավելի քան 360 օր ժամկետանց	601	(120)	481	20.0%
Ընդամենը անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր	944,297	(9,557)	934,740	1.0%

«Բիրոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
2010թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

	Համախառն վարկեր հազ. դրամ	Արժեզրկման պահուստ հազ. դրամ	Չուտ վարկեր հազ. դրամ	Համախառն վարկերի արժեզրկում %
Ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	756,428	(15,129)	741,299	2.0%
- 180-360 օր ժամկետանց	16,910	(6,764)	10,146	40.0%
Ընդամենը ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր	773,338	(21,893)	751,445	2.8%
Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	223,479	(2,235)	221,244	1.0%
Ընդամենը աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր	223,479	(2,235)	221,244	1.0%
Վարկային քարտեր				
- ոչ ժամկետանց	144,164	(1,442)	142,722	1.0%
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	2,821	(1,410)	1,411	50.0%
- 90-179 օր ժամկետանց	615	(308)	307	50.0%
Ընդամենը վարկային քարտեր	147,600	(3,160)	144,440	2.1%
Այլ վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	1,184	-	1,184	0.0%
Ընդամենը այլ վարկեր	1,184	-	1,184	0.0%
Ընդամենը անհատներին տրված վարկեր	4,113,259	(62,882)	4,050,377	1.53%
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	16,451,483	(589,414)	15,862,069	3.58%

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի որակական ցուցանիշների վերաբերյալ 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Համախառն վարկեր հազ. դրամ	Արժեզրկման պահուստ հազ. դրամ	Չուտ վարկեր հազ. դրամ	Համախառն վարկերի արժեզրկում %
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	8,633,494	(43,167)	8,590,327	0.5%
Արժեզրկված վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	73,592	(29,437)	44,155	40.0%
- 90 օրից ավել, բայց 1 տարուց պակաս ժամկետանց	168,727	(74,275)	94,452	44.0%
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	234,934	(187,947)	46,987	80.0%
Ընդամենը արժեզրկված վարկեր	477,253	(291,659)	185,594	61.1%
Ընդամենը վարկեր խոշոր ընկերություններին	9,110,747	(334,826)	8,775,921	3.7%

«Բիրյու Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 2010թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

	Համախառն վարկեր հազ. դրամ	Արժեզրկման պահուստ հազ. դրամ	Զուտ վարկեր հազ. դրամ	Համախառն վարկերի արժեզրկում %
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին				
Արժեզրկված վարկեր				
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	12,859	(6,044)	6,815	47.0%
Ընդամենը արժեզրկված վարկեր	12,859	(6,044)	6,815	47.0%
Ընդամենը վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	12,859	(6,044)	6,815	47.0%
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	9,123,606	(340,870)	8,782,736	3.74%
Անհատներին տրված վարկեր				
Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	1,665,858	(16,659)	1,649,199	1.0%
- 30-89 օր ժամկետանց	3,642	(729)	2,913	20.0%
- 90-179 օր ժամկետանց	9,500	(1,900)	7,600	20.0%
- 180-360 օր ժամկետանց	5,028	(1,006)	4,022	20.0%
Ընդամենը հիփոթեքային վարկեր	1,684,028	(20,294)	1,663,734	1.2%
Անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	629,792	(6,298)	623,494	1.0%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	806	(161)	645	20.0%
- 90-179 օր ժամկետանց	1,413	(283)	1,130	20.0%
- 180-360 օր ժամկետանց	1,282	(256)	1,026	20.0%
- ավելի քան 360 օր ժամկետանց	2,561	(512)	2,049	20.0%
Ընդամենը անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր	635,854	(7,510)	628,344	1.2%
Ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	696,339	(13,927)	682,412	2.0%
- 30-89 օր ժամկետանց	18,222	(364)	17,858	2.0%
Ընդամենը ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր	714,561	(14,291)	700,270	2.0%
Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	226,206	(2,262)	223,944	1.0%
Ընդամենը աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր	226,206	(2,262)	223,944	1.0%
Վարկային քարտեր				
- ոչ ժամկետանց	48,684	(487)	48,197	1.0%
Ընդամենը վարկային քարտեր	48,684	(487)	48,197	1.0%
Այլ վարկեր				
- 180-360 օր ժամկետանց	1,651	(89)	1,562	5.4%
Ընդամենը այլ վարկեր	1,651	(89)	1,562	5.4%
Ընդամենը անհատներին տրված վարկեր	3,310,984	(44,933)	3,266,051	1.36%
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	12,434,590	(385,803)	12,048,787	3.10%

2010թ. ընթացքում Բանկի չի փոփոխել հաճախորդներին տրված որևէ վարկի պայմանագրային պայմանները: 2009թ-ի ընթացքում Բանկը փոփոխել է հաճախորդներին տրված վարկերի պայմանագրերի պայմանները, որոնք այլապես կարող էին դառնալ ժամկետանց կամ արժեզրկված 73,592 հազար դրամ գումարի չափով:

(բ) Վարկերի արժեզրկման գնահատման համար կիրառված հիմնական ենթադրություններ և դատողություններ

(i) Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր

Վարկերի արժեզրկումը տեղի է ունենում վարկի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի դեպքերի արդյունքում, որոնք ազդեցություն են ունենում վարկի հետ կապված դրամական միջոցների ապագա գնահատված հոսքերի վրա և որը կարելի է արժանահավատորեն գնահատել: Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկերի համար բացակայում է դրանց ուղղակիորեն վերագրելի արժեզրկման վկայություն:

Իրավաբանական անձանց տրամադրված վարկերի արժեզրկման անկողմնակալ հայտանիշներ են հանդիսանում՝

- վարկային պայմանագրի ժամկետանց վճարները,
- վարկառուի ֆինանսական վիճակի էական վատթարացումը,
- տնտեսական միջավայրի վատթարացումը, բացասական փոփոխությունները վարկառուի շուկաներում:

Իրավաբանական անձանց տրված վարկերի արժեզրկման գծով պահուստը գնահատելիս Բանկը հիմնվում է արժեզրկված վարկերի գծով դրամական միջոցների ապագա հոսքերի վերլուծության և արժեզրկման հայտանիշ չունեցող վարկերի գծով վնաս կրելու իր նախկին փորձի վրա:

Իրավաբանական անձանց տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստը որոշելիս՝ ղեկավարությունը հաշվի է առել ծանոթագրություն 1-ի (բ) կետում նշված ռիսկերը և կատարել է հետևյալ հիմնական դատողությունները.

- չարժեզրկված վարկերի համար Բանկը ձևավորել է 0.5% չափով հավաքական պահուստ՝ հաշվի առնելով տնտեսական միջավայրը և շուկայում վնաս կրելու փորձը:
- արժեզրկված վարկերի հետ կապված կիրառվում է 50-70% չափով գեղջ սկզբնապես գնահատված արժեքի գծով, եթե վաճառվում են գրավադրված ակտիվները, և գրավի իրացումից մուտքերի ստացումը հետաձգվում է 6-ից 48 ամսով:

Այս գնահատումների փոփոխությունները կարող են ազդեցություն ունենալ վարկերի արժեզրկման գծով պահուստի վրա: Օրինակ՝ եթե դրամական միջոցների գնահատված հոսքերի գուտ ներկա արժեքը փոփոխվեր մեկ տոկոսով, իրավաբանական անձանց տրված վարկերի արժեզրկման գծով ընդհանուր պահուստի գումարը 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կավելանար 118,117 հազար դրամով (31 դեկտեմբերի 2009թ.՝ 87,827 հազար դրամով):

(ii) Անհատներին տրված վարկեր

Անհատներին տրված վարկերի գծով արժեզրույնը գնահատելիս Բանկը հիմնվում է յուրաքանչյուր տեսակի վարկերի գծով վնաս կրելու իր նախկին փորձի վրա: Անհատներին տրված վարկերի գծով արժեզրկումից կորուստները որոշելիս ղեկավարության կողմից կիրառված հիմնական ենթադրությունները ներառում են վնասի հետևյալ դրույքները.

- Անշարժ գույքի գրավով ապահովված ոչ ժամկետանց վարկեր – 1.0%
- Անշարժ գույքի գրավով ապահովված ժամկետանց վարկերի հավաքագրման ծախսերը չեն գերազանցի ժամկետանց գումարի 20.0%-ը
- Ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր – 2.0%
- Վարկային քարտեր և աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր – 1.0%

Այս գնահատումների փոփոխությունները կարող են ազդեցություն ունենալ վարկերի արժեզրկման գծով պահուստի վրա: Օրինակ՝ եթե դրամական միջոցների գնահատված հոսքերի գուտ ներկա արժեքը ավելանար/նվազեր երեք տոկոսով, անհատներին տրված վարկերի արժեզրկման գծով ընդհանուր պահուստի գումարը 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կնվազեր/կավելանար 121,511 հազար դրամով (31 դեկտեմբերի 2009թ.՝ 97,981 հազար դրամով):

(գ) Գրավի վերլուծություն

(i) Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է իրավաբանական անձանց տրված վարկերի պորտֆելի վերլուծությունը (առանց արժեզրկման)՝ ըստ գրավի տեսակների 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2010թ. հազ. դրամ	Վարկային պորտֆելի %	2009թ. հազ. դրամ	Վարկային պորտֆելի %
Անշարժ գույք	11,266,025	95.4%	7,979,000	90.8%
Այլ գրավ	545,667	4.6%	803,736	9.2%
	11,811,692	100.0%	8,782,736	100%

Վերը աղյուսակում բերվող գումարներն իրենցից ներկայացնում են վարկերի հաշվեկշռային արժեքը և պարտադիր չէ, որ արտացոլեն գրավի իրական արժեքը:

962,758 հազար դրամ ընդհանուր գումարով (2009թ-ին՝ 490,112 հազար դրամ) արժեզրկված կամ ժամկետանց վարկերն ապահովված են 1,216,248 հազար դրամ (2009թ-ին՝ 608,742 հազար դրամ) իրական արժեքով անշարժ գույքի գրավով:

2010թ. ընթացքում Բանկը ձեռք չի բերել ակտիվներ՝ իրավաբանական անձանց տրված վարկերի դիմաց ընդունված գրավի նկատմամբ վերահսկողության իրավունք ստանալու միջոցով (31 դեկտեմբերի 2009թ.՝ գրո):

(ii) Անհատներին տրված վարկեր

Հիփոթեքային վարկերն ապահովված են վարկի առարկա անշարժ գույքով: Ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկերն ապահովված են վարկի առարկա ավտոմեքենայով: Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկերի և վարկային քարտերի համար ապահովվածությունը աշխատավարձն է:

(դ) Վարկային պորտֆելի աշխարհագրական և ըստ տնտեսության ճյուղերի վերլուծություն

Վարկերը տրամադրվել են հիմնականում Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող հաճախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունը ծավալել են տնտեսության հետևյալ ճյուղերում.

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Առևտուր	6,897,950	6,638,258
Տրանսպորտ	2,624,458	-
Գյուղատնտեսություն, անտառատնտեսություն, փայտամշակում	1,617,304	234,934
Արդյունաբերություն	992,441	1,942,129
Հանրային սնունդ և այլ ծառայություններ	196,404	294,757
Շինարարություն	9,667	13,528
Անհատներին տրված վարկեր	4,113,259	3,310,984
	16,451,483	12,434,590
Արժեզրկման գծով պահուստ	(589,414)	(385,803)
	15,862,069	12,048,787

(ե) Վարկային ռիսկին ենթարկվածություն

2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի վեց վարկառու կամ կապակցված վարկառուների խմբեր (2009: երեք), որոնց տրամադրված վարկերի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս վարկերի ընդհանուր գումարը կազմում է 7,594,477 հազար դրամ (2009թ-ին՝ 3,567,928 հազար դրամ):

(զ) Վարկերի ժամկետայնություն

Վարկային պորտֆելի ժամկետայնության վերլուծությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 23-ի (դ) կետում, որտեղ արտացոլված է հաշվետու ամսաթվից մինչև վարկերի պայմանագրով նախատեսված մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածը:

16 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ	Հոդ և շենքեր	Համակարգիչն. և կապի սարքավորումն.	Տնտեսակ. գույք	Փոխադրա- միջոցն.	Վարձակալվ. միջոցներում կապիտալ ներդրումներ	Ոչ նյութակ. ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2010թ.	519,277	200,207	155,424	68,800	19,628	93,100	1,056,436
Ավելացումներ	108,326	21,725	22,794	-	7,116	66,277	226,238
Օտարումներ	-	(14,428)	(1,330)	-	-	-	(15,758)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2010թ.	627,603	207,504	176,888	68,800	26,744	159,377	1,266,916
Մաշվածություն							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2010թ.	(63,941)	(152,058)	(110,798)	(40,683)	(10,735)	(61,757)	(439,972)
Տարվա մաշվածություն	(10,396)	(10,369)	(14,821)	(10,740)	(5,032)	(8,128)	(59,486)
Օտարումներ	-	14,428	878	-	-	-	15,306
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2010թ.	(74,337)	(147,999)	(124,741)	(51,423)	(15,767)	(69,885)	(484,152)
Հաշվեկշռային արժեք Առ 31 դեկտեմբերի 2010թ.	553,266	59,505	52,147	17,377	10,977	89,492	782,764
Վարձակալվ. միջոցներում կապիտալ ներդրումներ							
հազ. դրամ	Հոդ և շենքեր	Համակարգիչն. և կապի սարքավորումն.	Տնտեսակ. գույք	Փոխադրա- միջոցն.	Վարձակալվ. միջոցներում կապիտալ ներդրումներ	Ոչ նյութակ. ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2009թ.	457,530	159,337	136,605	68,800	19,628	93,040	934,940
Ավելացումներ	61,747	46,453	31,939	-	-	60	140,199
Օտարումներ	-	(5,583)	(13,120)	-	-	-	(18,703)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2009թ.	519,277	200,207	155,424	68,800	19,628	93,100	1,056,436
Մաշվածություն							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2009թ.	(54,392)	(139,622)	(114,368)	(29,943)	(2,780)	(54,043)	(395,148)
Տարվա մաշվածություն	(9,549)	(18,019)	(9,407)	(10,740)	(7,955)	(7,714)	(63,384)
Օտարումներ	-	5,583	12,977	-	-	-	18,560
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2009թ.	(63,941)	(152,058)	(110,798)	(40,683)	(10,735)	(61,757)	(439,972)
Հաշվեկշռային արժեք Առ 31 դեկտեմբերի 2010թ.	455,336	48,149	44,626	28,117	8,893	31,343	616,464
Առ 1 հունվարի 2009թ.	403,138	19,715	22,237	38,857	16,848	38,997	539,792

2010թ. ընթացքում չեն եղել կապիտալացված փոխառության ծախսումներ, որոնք վերաբերում են հիմնական միջոցների ձեռքբերմանը կամ շինարարությանը (2009թ-ին՝ զրո):

17 Այլ ակտիվներ

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Դրամական փոխանցումների և վերջնահաշվարկի համակարգերի գծով ստացվելիք գումարներ	5,234	3,663
Այլ ստացվելիք գումարներ	2,981	1,933
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	8,215	5,596
Կանխավճարներ	86,849	46,006
Շահութահարկի գծով կանխավճարներ	-	26,388
Այլ	5,966	5,732
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	92,815	78,126
Ընդամենը այլ ակտիվներ	101,030	83,722

18 Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Վարկեր և ժամկետային ավանդներ	7,293,521	287,205
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	-	298,961
Լորո հաշիվներ	356	391
	7,293,877	586,557

(ա) Բանկերի ավանդների և մնացորդների կենտրոնացում

2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկում միջոցներ է տեղաբաշխել մեկ բանկ, որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդները կազմում են 6,654,561 հազար դրամ (2009թ-ին՝ զրո):

19 Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ		
- Անհատներ	796,417	368,024
- Իրավաբանական անձինք	1,978,369	516,487
Ժամկետային ավանդներ		
- Անհատներ	3,724,896	2,255,551
- Իրավաբանական անձինք	4,187,314	5,356,326
	10,686,996	8,496,388

(ա) Սառեցված հաշիվներ

2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի հաճախորդներին ավանդների այնպիսի մնացորդներ, որոնք կծառայեն որպես գրավ Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի և չճանաչված վարկային գործիքների դիմաց (31 դեկտեմբերի 2009թ.՝ 5,422 հազար դրամ):

(բ) Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների և ավանդների կենտրոնացում

2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի երեք հաճախորդ (2009թ-ին՝ մեկ հաճախորդ), որոնց միջոցների մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը: 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր արժեքը կազմում է 3,919,408 հազար դրամ (2009թ-ին՝ 2,670,898 հազար դրամ):

20 Այլ ներգրավումներ

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Վարկեր այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	1,930,470	-

(ա) Այլ ներգրավումների կենտրոնացում

2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի պայմանագրային կողմ մեկ ֆինանսական կազմակերպություն (2009թ-ին՝ զրո), որի միջոցների մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդի արժեքը կազմում է 1,820,834 հազար դրամ:

21 Այլ պարտավորություններ

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Մատակարարներին վճարվելիք գումարներ	29,861	27,175
Աշխատավարձ և նմանատիպ վճարներ	29,337	17,164
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	5,075	8,703
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	64,273	53,042
Վճարվելիք շահութահարկ	67,798	-
Հետաձգված եկամուտ	27,478	17,429
Այլ վճարվելիք հարկեր	12,898	13,075
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	8,802	9,011
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	116,976	39,515
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	181,249	92,557

22 Բաժնետիրական կապիտալ

(ա) Թողարկված կապիտալ և էմիսիոն եկամուտ

Հայտարարված, թողարկված և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 81,251 սովորական բաժնետոմսից (2009թ-ին՝ 81,251): Բոլոր բաժնետոմսերի անվանական արժեքը կազմում է 100,000 հազար դրամ: Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Բանկի բաժնետերերի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս - մեկ ձայն սկզբունքով:

(բ) Ծահաբաժիններ

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված Բանկի առավելագույն չբաշխված շահույթի չափով: ՀՀ օրենսդրության համաձայն հաշվետու ամսաթվի դրությամբ բաշխման ենթակա պահուստները կազմում էին 234,013 հազար դրամ (2009թ-ին՝ զրո):

23 Ռիսկերի կառավարում

Ռիսկերի կառավարումն էական գործոն է բանկային ոլորտի համար և Բանկի գործառնությունների կարևոր տարր է: Հիմնական ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Բանկը, կապված են շուկայական, վարկային և իրացվելիության ռիսկերի հետ:

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Բանկի ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Բանկը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև շարունակաբար վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների, առաջարկվող պրոդուկտների ու ծառայությունների և ընդունված լավագույն մոտեցման փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

Տնօրենների խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարումը վերահսկող համակարգի պատշաճ աշխատանքի, հիմնական ռիսկերի կառավարման և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ու ընթացակարգերի վերանայման, ինչպես նաև խոշոր գործարքների հաստատման համար:

Կառավարման հանձնաժողովը Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման հանձնաժողովի (ԱՊԿՀ) աջակցությամբ պատասխանատու է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների վերահսկման և իրականացման ու ռիսկերի համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերում Բանկի գործունեությունն ապահովելու համար:

(բ) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկը ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է տոկոսադրույքի, արտարժույթի և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձին փոփոխություններին ու շուկայական գների փոփոխությունների ազդեցությանը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն են, որոնք թույլ կտան պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանը ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման համար պատասխանատվություն է կրում ԱՊԿՀ-ն: Շուկայական ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են ԱՊԿՀ-ի կողմից:

Շուկայական ռիսկը Բանկը կառավարում է սահմանելով բաց դիրքի սահմանաչափեր ֆինանսական գործիքների, տոկոսադրույքի ժամկետայնության ու արտարժույթային դիրքերի գծով, սահմանվում են նաև «վնասի դադարեցման» սահմանաչափեր, որոնք կանոնավոր կերպով վերահսկվում, վերանայվում և հաստատվում են ԱՊԿՀ-ի կողմից:

(i) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխության արդյունքում: Բանկը ենթարկվում է իր ֆինանսական վիճակի և դրամական միջոցների հոսքերի գերակայող շուկայական տոկոսադրույքների տատանումների ազդեցությանը: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային մարժան, սակայն կարող են նաև նվազեցնել կամ հանգեցնել վնասների՝ տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխության դեպքում:

Տոկոսադրույքների վերանայման ժամկետների վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ռիսկը հիմնականում կառավարվում է տոկոսադրույքների փոփոխությունների մոնիտորինգի միջոցով: Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված է տոկոսադրույքների վերանայման ժամկետների վերլուծությունը հիմնական ֆինանսական գործիքների համար:

հազ. դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Հաշվեկշռ. արժեք
31 դեկտեմբերի 2010թ.						
ԱԿՏԻՎՆԵՐ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5,200,846	-	-	-	-	5,200,846
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	94,826	-	40,495	208,802	675,632	1,019,755
Բանկերին տրված վարկեր և փոխառություններ	1,975,419	1,097,270	2,569,884	-	173,036	5,815,609
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1,527,058	1,628,472	3,039,040	7,873,538	1,793,961	15,862,069
	8,798,149	2,725,742	5,649,419	8,082,340	2,642,629	27,898,279
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ						
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	387,062	87,885	2,933,781	3,885,149	-	7,293,877
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	5,198,223	2,474,886	2,973,510	40,377	-	10,686,996
Այլ ներգրավումներ	765	4,223	1,056	1,834,474	89,952	1,930,470
	5,586,050	2,566,994	5,908,347	5,760,000	89,952	19,911,343
Տարբերություն	3,212,099	158,748	(258,928)	2,322,340	2,552,677	7,986,936
31 դեկտեմբերի 2009թ.						
ԱԿՏԻՎՆԵՐ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1,532,320	-	-	-	-	1,532,320
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	733,846	-	5,006	53,611	-	792,463
Բանկերին տրված վարկեր և փոխառություններ	2,346,293	-	-	-	168,870	2,515,163
Հաճախորդներին տրված վարկեր	829,349	714,168	1,102,784	7,967,366	1,435,120	12,048,787
	5,441,808	714,168	1,107,790	8,020,977	1,603,990	16,888,733
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ						
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	300,770	491	1,313	283,983	-	586,557
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	6,003,140	281,020	1,834,892	377,336	-	8,496,388
	6,303,910	281,511	1,836,205	661,319	-	9,082,945
Տարբերություն	(862,102)	432,657	(728,415)	7,359,658	1,603,990	7,805,788

Միջին տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են Բանկի տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2010թ. և 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են մինչև այս ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

	2010թ.			2009թ.		
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ
Տոկոսակիր ակտիվներ						
Նոստրո հաշիվներ բանկերում	-	2.4%	0.1%	-	0.1%	0.2%
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	13.5%	-	-	7.1%	-	-
Բանկերին տրված վարկեր և փոխառություններ	4.5%	6.3%	-	-	7.8%	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	14.4%	11.0%	10.0%	14.4%	13.2%	16.0%
Տոկոսակիր պարտավորություններ						
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ						
- Վարկեր և ժամկետային ավանդներ	7.8%	7.3%	3.5%	7.7%	-	-
- Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	-	-	-	5.0%	-	-
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ						
- Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ	1.6%	1.6%	0.4%	1.6%	0.4%	0.3%
- Ժամկետային ավանդներ	10.9%	7.8%	3.5%	8.5%	8.0%	4.2%
Այլ ներգրավումներ	8.0%	8.0%	-	-	-	-

Տոկոսադրույքի զգայունության վերլուծություն

Տոկոսադրույքի վերանայման ժամկետների վերլուծության վրա հիմնված տոկոսադրույքի կառավարումը լրացվում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայունության մոնիտորինգով:

Ստորև ներկայացվում է շուկայական տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի (առանց հարկերի) զգայունության վերլուծությունը, որն իրականացվել է 100 բազիսային կետով (բկ) շահութաբերության կորերի գույքահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի և 2010թ. ու 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների դիրքերի հիման վրա:

	2010թ.		2009թ.	
	Շահույթ կամ վնաս հազ. դրամ	Սեփական կապիտալ հազ. դրամ	Շահույթ կամ վնաս հազ. դրամ	Սեփական կապիտալ հազ. դրամ
100 բկ գույքահեռ նվազում	(8,501)	(8,501)	(6,491)	(6,491)
100 բկ գույքահեռ աճ	8,501	8,501	6,491	6,491

Ստորև ներկայացվում է շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի զգայունության վերլուծությունը՝ պայմանավորված վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխությամբ, որն իրականացվել է 2010թ. ու 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների դիրքերի և 100 բազիսային կետով (բկ) շահութաբերության կորերի զուգահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի հիման վրա:

	2010թ.		2009թ.	
	Շահույթ կամ վնաս հազ. դրամ	Սեփական կապիտալ հազ. դրամ	Շահույթ կամ վնաս հազ. դրամ	Սեփական կապիտալ հազ. դրամ
100 բկ զուգահեռ նվազում	-	25,803	-	938
100 բկ զուգահեռ աճ	-	(25,803)	-	(938)

(ii) Արտարժույթի ռիսկ

Բանկն ունի մի շարք արտարժույթներով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ: Արտարժույթի ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխության արդյունքում: Բանկը չի հեջավորում իր ենթարկվածությունը արտարժույթի ռիսկին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	Այլ արտարժույթ	Ընդամենը
	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	3,940,914	86,962	38,784	4,066,660
Բանկերին տրված վարկեր և փոխառություններ	4,991,282	-	-	4,991,282
Հաճախորդներին տրված վարկեր	9,118,593	751,577	-	9,870,170
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	4,861	67	-	4,928
Ընդամենը ակտիվներ	18,055,650	838,606	38,784	18,933,040
Պարտավորություններ				
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	6,654,599	385,637	2	7,040,238
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	9,205,263	419,842	686	9,625,791
Այլ փոխառություններ	1,820,834	-	-	1,820,834
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	6,396	160	-	6,556
Ընդամենը պարտավորություններ	17,687,092	805,639	688	18,493,419
Զուտ դիրքերը առ 31 դեկտեմբերի 2010թ.	368,558	32,967	38,096	439,621

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ	Եվրո հազ. դրամ	Այլ արտարժույթ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	923,935	122,166	19,723	1,065,824
Բանկերին տրված վարկեր և փոխառություններ	2,393,492	-	-	2,393,492
Հաճախորդներին տրված վարկեր	4,404,421	136,964	-	4,541,385
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	1,619	105	-	1,724
Ընդամենը ակտիվներ	7,723,467	259,235	19,723	8,002,425
Պարտավորություններ				
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	116	289	2	407
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	7,411,163	294,593	15,096	7,720,852
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	6,212	3,445	-	9,657
Ընդամենը պարտավորություններ	7,417,491	298,327	15,098	7,730,916
Զուտ դիրքերը առ 31 դեկտեմբերի 2009թ.	305,976	(39,092)	4,625	271,509

2010թ. և 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի ամրապնդումը հետևյալ արտարժույթների նկատմամբ կավելացներ (կնվազեցներ) սեփական կապիտալը և շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Այս վերլուծությունը հիմնված է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների վրա, որոնք Բանկը դիտարկում է որպես հնարավոր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

	2010թ.		2009թ.	
	Շահույթ կամ վնաս հազ. դրամ	Մեփական կապիտալ հազ. դրամ	Շահույթ կամ վնաս հազ. դրամ	Մեփական կապիտալ հազ. դրամ
ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի 10% արժեվորում դրամի նկատմամբ	36,856	36,856	30,598	30,598
Եվրոյի փոխարժեքի 10% արժեվորում դրամի նկատմամբ	3,297	3,297	(3,909)	(3,909)

2010թ. և 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժեզրկումը վերոնշյալ արտարժույթների նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն, սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ ելնելով այն ենթադրությունից, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

(գ) Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ փոխառուն կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմն ի վիճակի չի լինում կատարել իր պայմանագրային պարտականությունները Բանկի նկատմամբ: Բանկը մշակել է քաղաքականություն և ընթացակարգեր վարկային ռիսկը կառավարելու համար (թե՛ ճանաչված ֆինանսական ակտիվների և թե՛ չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների համար):

Իրավաբանական անձանց կողմից ներկայացվող վարկային դիմումները պատրաստվում և վերլուծվում են Կորպորատիվ բանկային ծառայությունների վարչության համապատասխան աշխատակիցների կողմից, բաժինը պատասխանատու է Բանկի իրավաբանական անձանց տրամադրվող վարկերի պորտֆելի համար: Այս բաժնի վարկային վերլուծաբանների կողմից պատրաստված հաշվետվությունները հիմնված են հաճախորդի գործունեության կառուցվածքային վերլուծության և գործունեության ֆինանսական արդյունքների վրա: Այնուհետև, վարկային դիմումը և հաշվետվությունն անցնում են անկախ ուսումնասիրություն Ռ-իսկերի կառավարման բաժնի կողմից, որը տալիս է երկրորդ եզրակացությունը՝ ստուգելով համապատասխանությունը վարկային քաղաքականության պահանջներին: Կառավարման հանձնաժողովն ուսումնասիրում է վարկի դիմումը Կորպորատիվ բանկային ծառայությունների վարչության կողմից ներկայացված նյութերի հիման վրա: Նախքան Կառավարման հանձնաժողովի վերջնական հաստատումը, առանձին գործարքներն ուսումնասիրվում են նաև Բանկի Իրավաբանական բաժնի կողմից՝ կախված ռիսկերի առանձնահատկություններից:

Բանկը շարունակաբար վերահսկում է առանձին վարկերի վիճակը և կանոնավոր կերպով վերագնահատում է իր հաճախորդների վճարունակությունը: Ուսումնասիրությունն իրականացվում է հաճախորդի ամենավերջին ֆինանսական հաշվետվությունների և վարկառուի կողմից տրամադրված կամ Բանկի կողմից այլ կերպ ձեռք բերված տեղեկատվության հիման վրա: Գրավի ներկա շուկայական արժեքը կանոնավոր կերպով գնահատվում է կամ անկախ գնահատողի, կամ Բանկի մասնագետների կողմից:

Անհատների կողմից ներկայացվող վարկային դիմումները ուսումնասիրվում են Մանրաձախ վարկերի հաստատման բաժնի, Մանրաձախ վարկերի հաստատման կոմիտեի և Կառավարման հանձնաժողովի կողմից՝ ելնելով վավերացված սահմանաչափերից:

Բացի առանձին հաճախորդների վերլուծությունից, ողջ վարկային պորտֆելը գնահատվում է Ռ-իսկերի կառավարման բաժնի կողմից՝ վարկերի կենտրոնացման և շուկայական ռիսկերի տեսանկյունից:

Բանկի վարկային ռիսկի առավելագույն մակարդակը որպես կանոն արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում և չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածություններում: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցումն էական ազդեցություն չունի պոտենցիալ վարկային ռիսկի նվազեցման վրա:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների գծով ռիսկի առավելագույն աստիճանը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ		
Գրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5,200,846	1,532,320
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	1,019,755	792,463
Բանկերին տրված վարկեր և փոխառություններ	5,815,609	2,515,163
Հաճախորդներին տրված վարկեր	15,862,069	12,048,787
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	8,215	5,596
Վարկային ռիսկի ընդհանուր առավելագույն աստիճանը	27,906,494	16,894,329

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով վարկային ռիսկի կենտրոնացվածության վերլուծությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 15-ում:

Չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների գծով վարկային ռիսկի առավելագույն աստիճանը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ներկայացված է ծանոթագրություն 25-ում:

2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի մեկ պայմանագրային կողմ կամ կապակցված պայմանագրային կողմերի խումբ (2009թ-ին՝ մեկ), որոնց հետ կապված վարկային ռիսկը գերազանցում էր ընդհանուր վարկային ռիսկի 10%-ը: 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս հաճախորդի հետ կապված ռիսկը կազմում է 3,144,515 հազար դրամ (2009թ-ին՝ 2,346,293 հազար դրամ):

(դ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Բանկը կունենա դժվարություններ ֆինանսական գործիքների հետ կապված պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվում են դրամական միջոցների կամ մեկ այլ ֆինանսական ակտիվի միջոցով: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության և տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունը իրացվելիության կառավարման էական գործոն է: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ամբողջական համապատասխանությունը սովորական չէ ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների տարաբնույթությամբ և ժամկետների անորոշությամբ: Անհամապատասխանությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել վնաս կրելու ռիսկը:

Բանկի կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված պարտավորությունները մարելու համար: Բանկի իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է ԱՊԿՀ-ի կողմից:

Բանկը ձգտում է ակտիվորեն պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածքը, որը ներառում է այլ բանկերից ստացված երկարաժամկետ ու կարճաժամկետ վարկերը, հիմնական հաճախորդ իրավաբանական անձանց և անհատների վարկերը, ինչպես նաև բարձր իրացվելի ակտիվների տարբերակված պորտֆելը՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ ու հեշտությամբ բավարարելու նպատակով:

Բանկի իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը պահանջում է՝

- դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսում ըստ հիմնական արտարժույթների և դրամական միջոցների այս հոսքերի հետ կապված պահանջվող իրացվելի ակտիվների մակարդակի դիտարկում,
- ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված կառուցվածքի պահպանում,
- պարտքերի կենտրոնացման և կառուցվածքի կառավարում,
- բարձր իրացվելիությամբ ակտիվների պորտֆելի վարում, որը կարելի է հեշտությամբ իրացնել որպես ապահովություն դրամական միջոցների ներհոսքի դադարեցման դեպքում,
- իրացվելիության և ֆինանսավորման ծրագրերի անընդհատության ապահովում,
- օրենսդրական պահանջների հետ իրացվելիության ցուցանիշների համապատասխանության վերահսկում:

Գանձապետարանը բաժիններից ստանում է տեղեկատվություն վերջիններիս ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրացվելիության կառուցվածքի ու ապագայում պլանավորվող գործունեությունից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսումների վերաբերյալ: Այնուհետև, Գանձապետարանը ձևավորում է կարճաժամկետ իրացվելի ակտիվների համապատասխան պորտֆել, որը հիմնականում բաղկացած է առևտրական նպատակներով պահվող կարճաժամկետ իրացվելի արժեթղթերից, բանկերին տրված վարկերից ու փոխառություններից և այլ միջբանկային գործիքներից՝ նպատակ ունենալով ապահովել իրացվելիության բավարար մակարդակ Բանկում:

Գանձապետարանը վերահսկում է իրացվելիության դիրքը օրական կտրվածքով և իրականացնում է կանոնավոր «սթրես-թեսթեր» իրացվելիության գծով՝ շուկայի սովորական և ավելի խիստ պայմանների տեսանկյունից: Սովորական շուկայական պայմաններում Բանկի իրացվելիության դիրքի վերաբերյալ տեղեկատվություն ներառող հաշվետվությունները ներկայացվում են վերադաս ղեկավարությանը շաբաթական կտրվածքով: Բանկի իրացվելիության կառավարման վերաբերյալ որոշումները կայացնում է ԱՊԿՀ-ն՝ Ռիսկերի կառավարման բաժնի և Գանձապետարանի կողմից ներկայացված հաշվետվությունների հիման վրա:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների, ներառյալ ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերի, և չճանաչված փոխառության պարտավորվածությունների գծով դրամական միջոցների չգեղջված հոսքերը՝ ըստ պայմանագրով սահմանված առավել վաղ մարման ժամկետի: Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերի համար երաշխիքի առավելագույն գումարը տեղաբաշխվում է այն ամենավաղ ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում երաշխիքը կարող հետ գնվել:

«Բիրյու Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 2010թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռ. արժեք
31 դեկտեմբերի 2010թ.							
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	387,593	248	87,898	3,071,481	4,872,370	8,419,590	7,293,877
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	3,234,192	1,987,613	2,544,011	3,152,594	44,311	10,962,721	10,686,996
Այլ ներգրավումներ	467	303	4,241	1,121	2,456,449	2,462,581	1,930,470
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	50,223	14,050	-	-	-	64,273	64,273
Ընդամենը պարտավորություններ	3,672,475	2,002,214	2,636,150	6,225,196	7,373,130	21,909,165	19,975,616
Վարկային պարտավորվածություններ	3,375,305	-	-	-	-	3,375,305	3,375,305

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռ. արժեք
31 դեկտեմբերի 2009թ.							
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	300,943	240	505	1,396	351,773	654,857	586,557
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	1,728,954	4,331,906	289,404	1,946,687	401,499	8,698,450	8,496,388
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	25,867	15,407	11,768	-	-	53,042	53,042
Ընդամենը պարտավորություններ	2,055,764	4,347,553	301,677	1,948,083	773,272	9,406,349	9,135,987
Վարկային պարտավորվածություններ	2,775,081	-	-	-	-	2,775,081	2,775,081

«Բիրյու Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 2010թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

ՀՀ օրենսդրության համաձայն անհատները կարող են ցանկացած պահի ելքագրել իրենց ժամկետային ավանդները՝ դեպքերի մեծամասնությունում կորցնելով հաշվեգրված տոկոսները: Այս ավանդները դասակարգված են ըստ մարման ժամկետների: Ստորև ներկայացված են այս ավանդների հիմնական գումարը՝ ըստ մարման ժամկետների:

- մինչև 1 ամիս- 149,981 հազար դրամ
- 1-ից 3 ամիս- 53,492 հազար դրամ
- 3-ից 6 ամիս- 1,237,909 հազար դրամ
- 6-ից 12 ամիս- 1,664,987 հազար դրամ
- ավելի քան 1 տարի- 38,678 հազար դրամ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլված գումարների վերլուծությունն ըստ մարման ակնկալվող ժամկետների:

հազ. դրամ	Մինչև 1 տարի	1-ից 3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ակտիվներ								
Գրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5,200,846	-	-	-	-	-	-	5,200,846
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	-	94,826	40,495	208,802	662,472	13,160	-	1,019,755
Բանկերին տրված վարկեր և փոխառություններ	1,975,419	-	3,667,154	-	-	173,036	-	5,815,609
Հաճախորդներին տրված վարկեր	491,667	1,035,391	4,667,512	7,509,710	1,793,961	-	363,828	15,862,069
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	782,764	-	782,764
Այլ ակտիվներ	7,393	65,158	18,829	9,650	-	-	-	101,030
Ընդամենը ակտիվներ	7,675,325	1,195,375	8,393,990	7,728,162	2,456,433	968,960	363,828	28,782,073
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ								
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	386,817	245	3,021,666	3,885,149	-	-	-	7,293,877
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	3,233,678	1,964,545	5,448,396	40,377	-	-	-	10,686,996
Այլ ներգրավումներ	466	299	5,279	1,834,474	89,952	-	-	1,930,470
Այլ պարտավորություններ	65,319	18,444	87,571	2,134	7,781	-	-	181,249
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	-	-	-	-	-	22,271	-	22,271
Ընդամենը պարտավորություններ	3,686,280	1,983,533	8,562,912	5,762,134	97,733	22,271	-	20,114,863
Չուտ դիրքը	3,989,045	(788,158)	(168,922)	1,966,028	2,358,700	946,689	363,828	8,667,210

«Բիրյու Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 2010թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլված գումարների վերլուծությունն ըստ մարման ակնկալվող ժամկետների:

հազ. դրամ	Մինչև 1 տարի	1-ից 3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1,532,320	-	-	-	-	-	-	1,532,320
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	728,845	5,001	5,006	40,451	-	13,160	-	792,463
Բանկերին տրված վարկեր և փոխառություններ	2,346,293	-	-	-	-	168,870	-	2,515,163
Հաճախորդներին տրված վարկեր	296,681	532,668	1,816,952	7,727,839	1,435,119	-	239,527	12,048,786
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	616,464	-	616,464
Այլ ակտիվներ	13,781	21,349	22,203	26,389	-	-	-	83,722
Ընդամենը ակտիվներ	4,917,920	559,018	1,844,161	7,794,679	1,435,119	798,494	239,527	17,588,918
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ								
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	300,533	237	1,804	283,983	-	-	-	586,557
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	1,727,225	4,275,915	2,115,912	377,336	-	-	-	8,496,388
Այլ պարտավորություններ	33,055	16,691	22,942	10,745	7,991	1,133	-	92,557
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	-	-	-	-	-	30,820	-	30,820
Ընդամենը պարտավորություններ	2,060,813	4,292,843	2,140,658	672,064	7,991	31,953	-	9,206,322
Զուտ դիրքը	2,857,107	(3,733,825)	(296,497)	7,122,615	1,427,128	766,541	239,527	8,382,597

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման համար Բանկի կողմից կիրառվող հիմնական միջոցը բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների հարաբերակցության որոշումն է: Այս նպատակով բարձր իրացվելի ակտիվները ներառում են դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, նոստրո հաշիվները, ոսկու ստանդարտացված ձուլակտրոնները, ՀՀ կառավարության ու ՀՀ ԿԲ-ի կողմից թողարկված արժեթղթերը և այլ կորպորատիվ պարտքային արժեթղթերը, որոնց համար գործում է իրացվելի շուկա, որոնք գրավադրված չեն և որոնց օգտագործումը ոչ մի կերպ սահմանափակված չէ: Ցպահանջ պարտավորությունները ներառում են հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները և ցպահանջ ավանդները, ինչպես նաև ըստ պահանջի վճարման ենթակա այլ պարտավորությունները: Ստորև ներկայացված է բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների հարաբերակցությունը 2010թ. դեկտեմբեր ամսվա համար և տարվա ընթացքում:

	2010թ.	2009թ.
Դեկտեմբեր ամսվա համար	205.7%	523.7%
Միջինը տարվա համար	236.0%	453.4%
Առավելագույնը տարվա համար	324.6%	606.7%
Նվազագույնը տարվա համար	103.9%	228.1%

Վերը ներկայացված հարաբերակցությունը կիրառվում է նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված իրացվելիության սահմանաչափերի հետ համապատասխանությունը որոշելու համար:

24 Կապիտալի կառավարում

Բանկի կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից:

Բանկը որպես կապիտալ սահմանում է տեղական օրենսդրությամբ վարկային հաստատությունների կապիտալի համար որպես բաղկացուցիչ սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են Բազելյան համաձայնագրի սկզբունքների վրա, բանկերը պետք է ապահովեն, որպեսզի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը («կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ») բարձր լինի սահմանված նվազագույն մակարդակից: 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ սահմանված նվազագույն մակարդակը կազմում էր 12%: 2010թ. և 2009թ. ընթացքում Բանկի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում էր սահմանված մակարդակին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ՀՀ ԿԲ-ի պահանջների համաձայն հաշվարկված կապիտալի կառուցվածքի վերլուծությունը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Հիմնական կապիտալ		
Բաժնետիրական կապիտալ	8,125,100	8,125,100
Էմիսիոն եկամուտ	257,149	257,149
Գլխավոր պահուստ	16,033	16,033
Չբաշխված շահույթ	106,189	(283,755)
Նվազեցումներ	(36 485)	(25,660)
Ընդամենը հիմնական կապիտալ	8,467,986	8,088,867
Լրացուցիչ կապիտալ		
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ	38,617	631
Ընդամենը լրացուցիչ կապիտալ	38,617	631
Ընդամենը կապիտալ	8,506,603	8,089,498
Ընդամենը ռիսկով կշռված ակտիվներ	25,636,985	14,643,229
Ընդամենը կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների տոկոսային հարաբերակցություն	33.2%	55.2%
Ընդամենը հիմնական կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների տոկոսային հարաբերակցություն	33.1%	55.2%

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկերի կշռման գործակիցների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են ըստ բնույթի և արտացոլում են յուրաքանչյուր ակտիվի ու պայմանագրային կողմի հետ կապված վարկային, շուկայական և այլ ռիսկերի գնահատականները՝ հաշվի առնելով ցանկացած ընդունելի գրավ կամ երաշխիք: Նմանատիպ մոտեցում է կիրառվում չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների համար՝ որոշակի ճշգրտումներով՝ հնարավոր վնասի առավել պայմանական բնույթն արտացոլելու նպատակով:

25 Պարտավորվածություններ

Բանկը ունի վարկեր տրամադրելու պարտավորվածություններ: Այս պարտավորվածություններն իրենցից ներկայացնում են հաստատված վարկերի, վարկային քարտերի և օվերդրաֆտների տրամադրում:

Բանկը տրամադրում է ֆինանսական երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ՝ հաճախորդների պարտավորությունների կատարումը երրորդ անձանց նկատմամբ երաշխավորելու նպատակով: Այս պայմանագրերն ունեն ֆիքսված ժամկետներ՝ սովորաբար մինչև մեկ տարի:

Փոխառությունների գծով պարտավորվածությունների, ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների հետ կապված Բանկը կիրառում է վարկային ռիսկի կառավարման նույն քաղաքականությունը և ընթացակարգերը, որը գործում է հաճախորդներին վարկեր տրամադրելիս:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են պարտավորվածությունների պայմանագրային գումարներն ըստ դասերի: Աղյուսակում արտացոլված պարտավորվածությունների գումարները ենթադրում են, որ գումարներն ամբողջովին տրամադրված են: Աղյուսակում երաշխիքների և ակրեդիտիվների գծով արտացոլված գումարները ներկայացնում են առավելագույն հաշվապահական վնասը, որը կգրանցվի հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե պայմանագրային կողմերը չկատարեն պայմանագրով ստանձնած պարտավորությունները:

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Պայմանագրային գումար		
Վարկերի և վարկային գծերի գծով պարտավորվածություններ	3,052,656	2,475,038
Վարկային քարտերի գծով պարտավորվածություններ	101,979	58,017
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	220,670	242,026
	3,375,305	2,775,081

Վերը ներկայացված ընդհանուր պարտավորվածությունները պարտադիչ չէ, որ իրենցից ներկայացնեն դրամական միջոցների գծով ապագա պահանջներ, քանի որ այս պարտավորվածությունները կարող են ուժը կորցնել կամ դադարել գործել մինչև վերջիններիս կատարման ժամկետը:

2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս պարտավորվածություններից 2,271,500 հազար դրամ գումարով պարտավորվածությունները (2009թ-ին՝ 2,078,395 հազար դրամ) վերաբերում են երեք հաճախորդի (2009թ-ին՝ երկու հաճախորդի): Սա վկայում է էական վարկային ռիսկի առկայության մասին:

26 Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Բանկն ապահովագրված է մինչև 305 միլիոն դրամի չափով՝ ապահովագրության յուրաքանչյուր տեսակի համար: Ապահովագրությունը ծածկում է Բանկի շենքերի և սարքավորումների, գործունեության ընդհատման և գույքին առնչվող երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորությունները, որոնք կարող են առաջանալ Բանկի գույքի կամ գործունեության հետ կապված պատահարներից: Բանկը ապահովագրել է նաև դրամարկղերը 90 միլիոն դրամի չափով՝ ֆիզիկական վնասից և գողությունից:

(բ) Իրավական պարտավորություններ

Բանկի ղեկավարությունը տեղյակ չէ Բանկի դեմ հարուցված որևէ փաստացի, անավարտ կամ սպառնացող էական հայցերի մասին:

(զ) Հարկային օրենսդրության հակասություններ և երկիմաստություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր, տուգանքներ և տոկոսագումարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն սահմանել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս փաստերը Հայաստանում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Բանկի ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են լինել էական այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

27 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Վերահսկողություն

Բանկի մայր ընկերությունն է «Բիրոս Բանկ Էս-Էյ-Էլ»-ը, որին պատկանում է Բանկի բաժնետիրական կապիտալի 65%-ը: Մայր ընկերությունը ներկայացնում է հանրությանը մատչելի ֆինանսական հաշվետվություններ:

Բանկի վերջնական վերահսկող անձն է հանդիսանում պրն. Ֆրանսուա Բասսիլը:

(բ) Գործարքներ Տնօրենների խորհրդի և Կառավարման հանձնաժողովի անդամների հետ

Ստորև ներկայացված է աշխատակազմի գծով ծախսերում ներառված ընդհանուր վարձատրությունը դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Կարճաժամկետ հատուցումներ աշխատակիցներին	288,358	182,647

Այս գումարներն իրենցից ներկայացնում են Տնօրենների խորհրդի և Կառավարման հանձնաժողովի անդամների ոչ դրամային հատուցումները:

Ստորև ներկայացված են 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Տնօրենների խորհրդի և Կառավարման հանձնաժողովի անդամների հետ գործարքների մնացորդները և միջին տոկոսադրույքները:

	2010թ. հազ. դրամ	Միջին տոկոսադրույք, %	2009թ. հազ. դրամ	Միջին տոկոսադրույք, %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Ակտիվներ				
Հաճախորդներին տրված վարկեր	248,020	8.8%	195,155	9.0%
Պարտավորություններ				
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	114,586	6.8%	45,295	6.8%

Ստորև ներկայացված են Տնօրենների խորհրդի և Կառավարման հանձնաժողովի անդամների հետ գործարքների գծով շահույթում կամ վնասում արտացոլված գումարները դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

	2010թ. հազ. դրամ	2009թ. հազ. դրամ
Շահույթ կամ վնաս		
Տոկոսային եկամուտ	19,466	14,184
Տոկոսային ծախս	(3,371)	(3,362)

(գ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

Այլ կապակցված կողմերը ներառում են մայր ընկերությունը, նրա այլ դուստր ընկերությունները և չվերահսկող բաժնետերերին: Ստորև ներկայացված են 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2010թ-ին շահույթում կամ վնասում արտացոլված գումարները:

	Մայր ընկերություն		Չվերահսկող բաժնետերեր		Մայր ընկերության այլ դուստր ընկերություններ		Ընդամենը	
	հազ. դրամ	Միջին տոկոսադր., %	հազ. դրամ	Միջին տոկոսադր., %	հազ. դրամ	Միջին տոկոսադր., %	հազ. դրամ	Միջին տոկոսադր., %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	61,456	0.2%	-	-	1,882	-	63,338	0.2%
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ.								
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	6,654,561	7.3%	-	-	-	-	6,654,561	7.3%
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	-	-	-	-	1,217,733	7.5%	1,217,733	7.5%
Այլ ներգրավումներ	-	-	1,820,834	8.0%	-	-	1,820,834	8.0%
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն								
Տոկոսային եկամուտ	567		-		98		665	
Տոկոսային ծախս	(286,290)		(8,279)		(84,336)		(378,905)	
Այլ գործառնական եկամուտ	-		-		13,897		13,897	
Միջնորդավճարների գծով ծախս	(10,246)		-		(172)		(10,418)	

Ստորև ներկայացված են 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2009թ-ին շահույթում կամ վնասում արտացոլված գումարները:

	Մայր ընկերություն		Մայր ընկերության այլ դուստր ընկերություններ		Ընդամենը	
	հազ. դրամ	Միջին տոկոսադր., %	հազ. դրամ	Միջին տոկոսադր., %	հազ. դրամ	Միջին տոկոսադր., %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն ԱԿՏԻՎՆԵՐ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	160,218	0.1%	16,272	-	176,490	0.1%
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ						
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	28	-	-	-	28	-
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	-	-	805,659	7.0%	805,569	7.0%
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն						
Տոկոսային եկամուտ	569		246		815	
Տոկոսային ծախս	(1,154)		(51,058)		(52,212)	

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլված բոլոր մնացորդները արտահայտված են արտարժույթով:

28 Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ. իրական արժեք և հաշվապահական հաշվառման դասակարգում

(ա) Հաշվապահական հաշվառման դասակարգում և իրական արժեք

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքները, բացառությամբ ստորև ներկայացվածների, հաշվարկվում են կիրառելով դրամական միջոցների գեղջված հոսքերի մեթոդը դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերի հիման վրա՝ օգտագործելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ նմանատիպ պայմաններով գործիքի նկատմամբ կիրառելի գեղջման դրույքը: Ինչպես ներկայացված է ծանոթագրություն 13-ում, 13,160 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքով վաճառքի համար մատչելի չգնանշված բաժնային արժեթղթերի իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել:

Բոլոր ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ վաճառքի համար մատչելի չգնանշված բաժնային արժեթղթերի, գնահատված իրական արժեքը մոտավորապես հավասար է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Բանկը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում գրանցված ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը չափելիս կիրառում է ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիան, որն արտացոլում է չափումները կատարելիս օգտագործված ելակետային տվյալների նշանակալիությունը:

- 1-ին մակարդակ. Նույն գործիքների համար գործող շուկայում գնանշումները (չճշգրտված):
- 2-րդ մակարդակ. Գնահատման տեխնիկա, որը հիմնված է դիտարկելի ելակետային տվյալների վրա կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող): Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնց գնահատման համար կիրառվել է հետևյալը՝ գնանշվող գները նմանատիպ գործիքների համար գործող շուկայում, գնանշվող գները նույն կամ նմանատիպ գործիքների համար ակտիվ չհամարվող շուկաներում, կամ այլ գնահատման տեխնիկա, որտեղ բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալները ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտարկելի են շուկայական տվյալներից:
- 3-րդ մակարդակ. Գնահատման տեխնիկա, որը կիրառում է նշանակալի ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալները: Այս դասակարգը ներառում է բոլոր այն գործիքները, որոնք գնահատվում են դիտարկելի տվյալների վրա չհիմնված ելակետային տվյալներից ելնելով, իսկ ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներն էական ազդեցություն ունեն գործիքի գնահատման վրա: Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են նմանատիպ գործիքների համար գնանշվող գների հիման վրա, որոնց գծով պահաջվում են նշանակալի դիտարկելի ճշգրտումներ կամ ենթադրություններ՝ գործիքների միջև տարբերություններն արտացոլելու նպատակով:

«Բիրյու Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 2010թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակի կտրվածքով:

հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ				
- Պարտքային գործիքներ	-	1,006,595	-	1,006,595
	-	1,006,595	-	1,006,595

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակի կտրվածքով:

հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ				
- Պարտքային և ֆիքսված եկամտով այլ գործիքներ	-	779,303	-	779,303
	-	779,303	-	779,303